

Legjobb és leghíresebb
pipere hőlgyor: a
La
VELOUTINE
Különleges Rizpor
BISMUTTALE VEGYITVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ.
PARIS - 9, rue de la Paix, 9 - PARIS.

Szigeti Matty-crémel kor. 20 fill.
Szigeti Matty-szappan 80 fillér.
Szigeti Matty-mosdóvíz 2 kor.

A mai kor legkínálóbb bőrpótló szerel.
Szeplő, májfolt és az arcbőr minden-
nemű tisztaságát feltételez és biztos
elmulasztására. Egyedül készítője dr.
Buzáth Mártonné gyógyszerésztára
M. Szigeten. - Főraktár Budapestben:
Török József gyógyszer. Király-utca 12.
8631

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
legújabb ártalmatlan
SAVANYU-KÚT

Mariska-crème

a női szépség emelődre és fenntartására teljesen ártalmatlan készítmény. Szeplő, májfolt, himlőhely, pörse-
nő, pattanás, sárga arccsín, arcvörösség bá-
mulatos gyorsasággal elmúlik, a legdurvább bőr is frissé,
fiatalossá, bájossá válik. Kisimítja a ráncokat és himlő-
helyeket, még korosabb éveknek is áde, bájos ar-
csint kölcsönöz.
Egy tégely ára 1 korona 50 fillér.

Capozin-kencős

rheuma, köcsvény, ideges fájás, hűlés, ideg-
bajok és mindennemű esztéhiatlak ellen kitűnő hatá-
sának bizonyult szer. Számos elismerő és hálátat közöl:
A Capozin-kencős használata által háromszori bedő-
rés után idült vérdzsádm teljesen meggyógyult.
Budapest, 1895 szept. 2.

Próbátégely 1 kor., egy nagy tégely 2 kor.
Kapható a készítőnél
SZABADY JÁNOS gyógyszerésznél
VII., Damjanich-utca 2/B. 8572

Dr. Lengyel
nyirfabalzsam
kir. szab. Svédhonra.
Már magában véve azon növényi nedv a
mely a nyirfából kifolyik, ha annak törzét
meghadjuk, emberemlékeztől óta mint a leg-
kínálóbb szelítőszer volt ismeretes, ha
azonban ezen nedv a feltájtó utasítást
szerint balzsammá alakították ki, csak akkor
nyer igazán csodálatos hatást. Ha este megkenjük vele az arcot
vagy más bőrszereket, már másnap csakon észrevelnünk pikkelyek
válnak le a bőrről, a mely ezáltal fehérré és gyöngédde válik.
Ezen balzsam kisimítja az arcon a ráncokat és himlőhelyeket, ifjú
arcszín, a bőrnek fehérséget, gyöngédséget és üdöséget kölcsönöz;
a legrovidebb idő alatt eltávolítja a szeplőt, májfoltot és anyajegy-
ket, orvosság, bőrtájtást a bőr minden más egyéb tisztáltsá-
gát. Ára egy korsónak használata utasítással 3 korona. Kapható
minden jó gyógyszerésztárlan.
A nyirfabalzsam által puhává lett bőr konzerválására ajánlatos ezzel
egyidejűleg a **dr. Lengyel-féle** 8670
Opo-crémet használni. Egy tégely 1 kor. 20 fill.
A **dr. Lengyel-féle Benzoe-szappan**
a legalkalmasabb higiénikus szappan, mely a bőrtényhő és fehéré-
tes és hivata van a balzsam jó hatást fokozni. Egy darab ára
1 korona 20 fillér. Főraktár Magyarországi részére **Török József**
gyógyszerésztára. Budapest VI. ker., Király-utca 12. és
Andrássy-út 29. szám.

Hirdetések elfogadtatnak a kiadóhivatal-
ban Budapestben, IV., Egyetem-utca 4.

Első es. és kir. osztrák-magyar kiskőrlag szab.
HOMLOKZAT-FESTÉK-GYÁR
Kronsteiner Károly Bécs, III., Hauptstrasse 120. (szíj-
házban),
Arany érmekkel kitüntetve.

Franklin-Társulat nyomdája, (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.)

„A világ legjobb sámfája” 8707
FÖLDVÁRY IMRE
férfidivat és fehérnemű
raktárában.
Budapest, IV., Koronaher-
ceg-utca 11. sz. és VIII.,
Kerepesi-út 9.
Férfi ingek, Jäger-árak,
valás és sport-cikkkek dús
választékban kaphatók.
Kortyuk és nyakkendők.

CSÁSZÁRFÜRDŐ.
BUDAPESTEN. 8696
Fürdő — a nagyserű uszodák is — kizárólag kenes hő- és lan-
gyos ásványvizekkel vannak táplálva, melyeknek természetes hő-
mérséke 27° C. és 65° C. közt váltakozik.
Gőzfürdője a maga nemében páratlan. Iszapfürdő,
teljes átalakítás következtében, a legmodernbb iszapfürdő.

LUSER L.-féle turista tapasz.
Biztosan és gyorsan ható szer, tyukszem
szemölcs és talp, valamint a sarok bőr-
keményedései, to-
vábbá mindennemű
bőrels: arcosodás,
ellen. A hatás-
ért jóállás
vállal-
tatik.
Köz-
pont-
szétküldési
raktár:
SCHWENK L.,
gyógyszerész
MEIDLING — BÉCS.
Csak akkor valódi, ha min-
den használati utasítás és minden
tapasz a mellétes védjeggyel és
aláírással el van látva, azért is erre
ügyelni kell. — 1 doboz ára 1-20 kor.
Vidőkre 1-60 kor, előzetes beküldés mellett bérment.
Magyarországi főraktár: 8703
Török József gyógyszer, Budapest, Király-ut. 12. Andrássy-út 29.

**IDEAL-
HAJFESTŐ**
1 ÜVEG 2 KOR. 40 FILL.
RUZSITS ISTVÁN
GYÓGSZERÉSZ ARAD.
Teljesen ártalmatlan a
haj legszébb fekete színt
nyer egyszerű használat
után, mely három hóig
tart, le nem mosható s
nem piszkít.

Emmerling-féle szab.
VIHARÁGYU
a legjobb és egyedül, mely
veszélytelen és melynél a
sikeres védekezés bizonyít-
ványokkal van bebizonyítva
Több kiállítás aranyér-
met és díszoklevelet nyert.
Megrendelhető **Emmer-
ling Adolf** tűzijáték és
lampion-gyárosnál, Buda-
pest, Gróf Károlyi-utca 26.
8741

Hölgyek és urak!
Rövid idő alatt látnak ered-
ményt, ha a 8743
soványság
ellen irt füzetet hozatják, me-
lyet ingyen küld: Rich. Grö-
ger & Co. Leipzig-Gohlis, chem.
pharm. präp. készít és szállít.

**KIVÁLÓ ERŐSÍTŐ-
SZER.**
Farbenfabriken vorm.
Friedr. Bayer & Co.
Erlangen.

SOMATOSE
habul készült és ennek táp-
anyagát tartalmazó szeltem.
könnyen oldódó Albumose
készítmény a legkiválóbb
erősítő - szer
gyenge és a táplálkozásban
elmaradottaknak, ideg-
mell- és gyomorbetegsége-
knek, beteggyermeknek, an-
gust kör-
ban szenvedő gyermekeknek,
údülőknak, nemkülönb-
Vas-Somatose
alakjában a
sápkórosoknak
lesz ajánlva az orvosok által
Vas-Somatose nem egyéb
20-szeres órásszettelű vasat,
a milyen alakban a vas az
emberi testben van jelen,
tartalmazó Somatose.
Somatose rendkívül
gerjesztő az étvágyat.
Raktáros van az összes
gyógyszerésztárlan és
gyógyanyagkereskedésekben

CHINA-BOR
SERRAVALLO, VASSAL
gyengék, vérszegények és lábbadók számára.
Kifűző 12, 74
Legjobb ajánlva és alkalmasra a következő tándok
által: dr. Braun, Drasche, Kraft-Ebing, Monti, Moser,
Neusser, Schult, Weinlechner stb. 1000-nál több el-
ismeréssel. Árak: 1/2 literes üveg frt 1.20,
1 literes üveg frt 2.20. Kapható min-
den gyógyszerésztárlan. 8542
Serravallo J. gyógyszer. Triesztben.

CHOCOLAT
SUCHARD
schmeckt am feinsten

MARGIT-CRÈME,
mely vegyítve és teljesen ártalmatlan. Ezen világírú ar-
kenes pár nap alatt elűvölt szeplőt, májfoltot, pattanást, bő-
r-akát (Miteser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ránc-
kat, redőket, himlőhelyeket és az arcon, fehérré, simává és
üdévé varázsolja. Sem higányt, sem olímet, sem más ártalmas
anyagot nem tartalmaz. Ára nagy tégely 2 kor., kis tégely
1 kor., Margit hőlgyor 1 kor. 20 fill., Margit
szappan 70 fill., Margit fopép (Zahnpaste) 1 kor.,
Margit arcvíz 1 kor. Postán utárvétellel vagy a pénz
előzetes beküldése után küldi a készítő: 8706
FÖLDES KELEMEN gyógyszer. Arad.
Kapható minden gyógyszerésztárlan.
Főraktárak Budapestben: Török József
és Dr. Egger Leó „Nádor” gyógyszer.
Törv. védve. Legjobb
szelítő-
szer.

**Kurczk
& Sza**
Photozinkografiai
műintéze
készíti a legjobb
éltet
mindennemű-
nyomtatványhoz
Budapest, VII. Szentkirályi-utca 13

26. SZÁM. 1900.

BUDAPEST, JULIUS 1.

47. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkronikával) együtt egész évre 24 korona félre 12 • Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG { egész évre 16 korona félre 8 • A POLITIKAI UJDONSÁGOK { egész évre 10 korona félre 5 • Külföldi előfizetésekre a postalgazdálkodásot viteldij is eszotolandó.

A TRÓNÖRÖKÖS HÁZASSÁGA.

NEMOSAK A MAGYAR NEMZET és a monarchia valamennyi népe, hanem az egész művelt világ is rendkívüli érdeklődéssel fogadta azt a hirt, hogy *Ferencz Ferdinánd* főherceg, a várományos trónörökös, királyunk beleegyezésével nőül veszi *Chotek Zsófia* grófnőt, egyik cseh főúri család bájos és szellemes leányát. Természetszerűleg mindig nagy szokott lenni a népek érdeklődése, ha egy-egy uralkodásra s a nemzetek sorsának intézésére hivatott fejedelmi személy lép házasságra; ez esetben különösen fokozza az érdeklődést az, hogy nem diplomaták hideg számítása és mérlegelése hozta létre a házasságot, hanem a szerető szív, az érzés győzött minden más felett. Valóban ritka, de annál tiszteletreméltóbb jelenség ez a mai, anyagiagnak, ridegnek mondott kor-

ban. És ez annyival fölemelőbb hatást gyakorolhat ránk, mert hiszen jele annak, hogy a ki oly mélyen, oly bensőséggel tud érezni s a kinek akarata ereje oly szilárd, mint trónörökösünké, az bizonyára fényes uralkodói erényekkel is meg van áldva. De egyszersmind királyunk jószágának és bölcsességének is újabb jelét látjuk itt, midőn nemes, érző szíve nem kívánt az igaz, tiszteletreméltó vonzalom elé akadályokat gördíteni.

Az esküvő, eddigi értesülések szerint, az éjszak-csehországi Reichstadtban fog végbemenni. Előbb azonban némely államjogi szempontból fontos kérdést kellett rendezni, mindekenélőtt a trónöröklés kérdését.

E házasság következtében a trónörökös nem veszti el a magyar királyi és az osztrák császári trónhoz való jogát, de le kell mondania arról, hogy e házasságból eredő leszármazói öröklői lehessenek a két koronának, le kell mondania

arról is, hogy feleségét akár a magyar királyi, akár az osztrák császári koronával megkoronázzák. Chotek grófnő ezime férje trónra jutása után ez lesz: *Ő császári és királyi felségének hitvese.*

Hadd mondjunk el ez alkalommal néhány jellemző adatot a főhercegnőről és menyaszszonyáról.

Ferencz Ferdinánd főherceg lovagias jelmeze, kiváló, nemes, férfias tulajdonságai általánosan ismeretesek, ezért csak épen pár adatot említünk itt fel róla.

A főherceg komoly természetű s kevés beszédű, de szíves jó indulattal viseltetik mindenki iránt; különösen szereti a gyermekeket. Egyik fő jellemvonása a természetesség, egyenes őszinteség s idegenkedés minden fölösleges szer-
tartástól. Az utazásokat nagyon kedveli, a mi kitetszik azon nagy, két kötetes munkájából is, melyben 1892/93. évi földkörúli utazását írta

CHOTEK ZSÓFIA GRÓFNŐ

FERENCZ FERDINÁND FŐHERCEG.

le, még pedig valóban szép iránylyal, a mely különben levelezéseit is mindig jellemzi.

A kötelességtudó, pontos katonának valódi mintaképe a főherceg. De a katonai parancsnoksággal járó sok teendő egy időben annyira megrendítette egészségét, hogy az orvosok feltétlen pihenést ajánlottak neki. Nehéz szívvel búcsúzott el katonáitól s enyhe éghajlat alatt keresett üdülést.

Szerencsére ismét teljesen visszanyerte régi erejét, egészségét s most megint egész buzgósággal teljesíti földadatait.

A vadászatot is kedveli s a legjobb vadászok közé tartozik. Nagy szerencsével vadászott többek közt tigrisekre és elefántokra is, özbakot pedig már többet terített le 1100-nál, a mivel vajmi ritka vadász dicsekedhetik.

Kevesebben tudják azt, hogy a főherceg jeles műismerő és műtörténész is, a ki konopisti és bécsi belvedereit palotáit saját kiváló ízlése szerint építtette és rendeztette be és e két helyet ritka értékű múzeummá varázsolta, hol a legremekbbről műkincsek vannak felhalmozva.

Egy német katonai író az 1898-iki hadgyakorlatok alkalmából a következőképpen jellemezte a trónörököszt, mint katonát:

«A főherceg az osztrák-magyar hadseregnek egyik legkitűnőbbnek képzett katonája, a ki hadvezéri képességeivel, edzettségével minden szakértőt meglepett. A főherceg eddig csak hadosztályok élén állott, így annál feltűnőbb volt, hogy az idén két hadtest élére kerülve, nemcsak biztosan, hanem kitűnően is vezette a hadtesteket.

A prágai nyolczadik hadtest vezetésekor nyugodtságával és éles megfigyelő képességével tűntette ki magát. A hadgyakorlat alatt a zürzavarnak, vagy nyugtalanságnak nyoma sem volt, s ha a vezető tiszték egy-egy csapat késlekedése miatt már-már kétségbeestek, a főherceg nyugodtan figyelmeztette tisztjeit, hogy a legjobb esetben sem lehetnek még a csapatok a várt helyen. A főherceg száműzté táboraiból a túl hajtott etikettet és a sablonos udvariasságot is, a legénységgel pedig mindig igen szívélyesen bánt. A prágai hadgyakorlatok befejeztével a negyedik hadtest vezényletét vette át Lobkovitz herceg helyett, a ki édesanyja halála miatt akadályozva volt. A hadtestgyakorlat főleg azért érdekelte a főherceget, mert a Duna-flottilla gyakorlatával volt kapcsolatban s ugyanezkor nagy szakismeretet tanúsított a tengerészeti ügyekben is.»

A trónörökös menyasszonya, Chotek Zsófia grófnő 1868 márczius elején Stuttgartban született s a keresztelésnél Zsófia, Mária, Jozefina, Albina nevet kapott. Atyja Chotek Boguszláv, anyja az 1886 márczius 5-dikén elhunyt Kinsky Vilma grófnő volt.

A Chotek-családnak, melynek, mint Ausztriának, fekete mezőben, fekete kékfejtű sas a czimere, s mely a legbefolyásosabb cseh magánas familiák közé tartozik, magyar atyafisága is van. Az 1868-ban elhunyt Chotek Károly felesége ugyanis Berchtold Mária grófnő volt, ki anyja révén a baráti Huszár családdal állott rokonságban; Chotek Hermann pedig Korompai gróf Brunswick Henriettet vezette oltárhoz. Ez utóbbiak ivadéka Chotek Rudolf gróf, a ki jelenleg is Magyarországon lakik s egy magyar protestáns főúri család tagját, Ráday Irma grófnőt vette nőül.

Zsófia grófnőnek, ki csillagkeresztos hölgy s nem régen még Izabella főhercegnőnek udvarhölgye volt, hét testvére van: egy fivére és hat nővére. Legidősebb nővére, Szidónia, Stefánia özvegy trónörökösnek volt udvarhölgye. Egyetlen fivére, gróf Chotek Farkas, ki osztrák hivatalnok, egy egyszerű polgárleányt vett

nőül, Kúnek Annát, Chotek Antónia grófnő pedig Wuthenau Ádámhoz, egy száz lovassgárdatiszthez ment nőül.

A kúnek valaha alkalmuk nyílt arra, hogy Zsófia grófnővel érintkezhettek, úgy emlékeznek meg róla, mint nagyon előkelő megjelenésű s nagyon megnyerő modorú hölgyről. Szép, világos szemű, dús, barna, hullámos haja, finom metszésű orra, termete pedig magas, sugár. A grófnő igen gondos nevelésben részesült, s jelleme komoly irányban fejlődött. Nem szereti a nagy társaságokat s majdnem minden idejét zenével és irodalommal tölti. Egy időben Lányi Géza, a jeles czimbalmos, hetenként kétszer fölment Pozsonyba, hogy Izabella főhercegnőnek czimbalom-órát adjon. Chotek Zsófia grófnő ekkor nagyon megszerette ezt a magyar hangszert, s ha a főhercegnő örömet akart udvarhölgyének szerezni, oda ült a czimbalom elé s elkezdett neki játszani. A grófnő legkedvesebb dala az «Azt mondják, nem adnak engem galambomnak» kezdetű nóta volt.

Köztudomású dolog, hogy a trónörökös szintén nagyon kedveli a magyar nótákat s a czigányzenészekkel, ha alkalma nyílt rá, mindig örömet húzatta a «Vékony deszkakerítés» és «Bíró uram, bíró uram» — kezdetű magyar dalokat. Így tehát annyi más összhangzatos szép vonás mellett még a zene kölcsönös kedvelése is hozzájárul ahhoz, hogy ez a frigy teljesen harmonikus legyen.

ÁLMOK.

Beismerem, rossz uton jártam,
De hát most már késő a bánat,
Itt a temető kapujában,
Nem tehetem jóvá hibámat,
Oh, azért hát hagyjakot békén,
Haljak meg úgy, mint eddig éltem!
Hiszen itt, az útannak végén,
Mire is mehetnétek vélem?

Rosch volt az út — mind ezt mondtátok, —
Jó, jó, most én is beismerem,
De ide hoztak édes álmok
Virágok közt meg töviseken.
Tehettem én valaha róla,
Ha egy-egy álom rém szálott
És vitt fel, tündér régiókba
S itt hagytam e való világot?

Tehettem én valaha róla,
Hogy nem tudok élni e földön,
S míg más kincseket hord halomba,
Időm álmodozásba' töltöm?
A míg más pénzt csinál a rögből,
Az én lelmem az eget járja
És olyan gazdag az örömtől,
Hogyha akad egy édes álma.

Ti mondtátok, most én is látom,
Hogy ez az út hová is hozott,
Ha hátraszéke a csapáson
Egy egy sűrű jelöl minden nyomot,
Szétfoszott álmok temetője
Ez az út az utolsó nyomig.
Mégis álmok visznek előre
Oh, még most is, most is — holtomig!

Ez a nagy bűnöm, beismerem!
De hát én nem tehetek róla,
Te ne ítélj meg, jó Istenem,
Ha így térek a koporsóba.
Ti emberek, hagyjatok békén,
Hiszen úgy sem hallgatók rátok:
Majd oda lenn a sírnak mélyén
Találom meg a legszebb álmot.

G. Diószeghy Mór.

A KARABÉLYOSOK KORNÉTÁSA.

Baja s kurucz-világából.

Irta Lampérth Géza.

Nagy vala az öröm és csudálkozás a kuruczok táborában, a mikor a Rákóczi készítette őt darab gyönyörű vadonatúj lobogó megérkezett. Egy hatalmas, nagy udvari kornéta a vezérő fejedeleme részére, meg négy kisebb fajta a vitézségével legutóbb kitűnt négy ezred számára. Hullámos drága selyemből való volt valamennyi. Fehér és tiszta, mint az eszme, a melyet jelképezett.

Selymét e zászlóknak a messze napkelet termelte; onnan hozták jó pénzért élelmes görög kalmár emberek. De a beszédes, eleven lelket már magyar művész lelke lehetett rájuk. Jakab mester, a nagyhírű kassai czimerfestő készítette az öt új kornétát remekbe, három teljes hónapig dolgozott rajtuk szeretettel, lelkesedéssel. De nem is adta volna ám idegen kére, mikor végre elkészültek, széles e világ minden kincséért sem. Mint az édes anya kis gyermekeit, féltő gondtal bepólyálva, maga vitte a táborba egyenesen a vezérő fejedeleme kezéhez.

És a mikor útja közben egy eltikkadt szegény vándorlegény kéredezkedett a szekerére, bizony csak nagy aggodalmassággal és körültekintéssel vette föl öklémét a vigan döcögő alkalmatosságra. De mégis csak fölvette, mivelhogy fölötté szánó jó szíve volt az öreg mesternek és az ismeretlen utas erősen verejtékező, keservesen vonszolta már elernyedett tagjait a poros, göröngyös útszélen. Meg aztán olyan nyílt, őszinte volt az ábrázajta és olyan magyarázta a szót, hogy labancz lélek semmiképpen sem szoríthatott beléje.

Kifűtja magát egy küssé a felvett vándor és minden kérdés nélkül nyomban elmondta, ki légyen és mi járhatban volna:

— Nemes Kerekes Bálint a nevem. A pataki kollégium szeniora voltam eddig, most pedig Rákóczi vitézlő katonája akarok lenni. A kuruczok táborába igyekszem.

A kétségek utolsó felhőskéje is elroppant erre Jakab mester homlokáról. Márkára csapott amúgy kuruczosan ifjú útitársának:

— Szervusz amicze! Akkor éppen jó alkalmatosságra találtál, merthogy én is oda tartok.

Így szólott hozzá meleg barátsággal, de azért hiába kíváncsiskodott Bálint diák annak a nagy ménkü paksamétának a titkáról, a mi ott gubbaszkodott a saraglyában, mit sem árdit el a czirkumspektus öreg.

Szépén beesteledett, mire célhoz értek. Hogy az istráza átbocsássa, — mivel passzusza nem volt, — hamarost festő legényre avatta Jakab mester Bálint diákot. És úgy mutatatta be Rákócziának is, mint a ki jobb keze vala a nagy munkában; azért is kívánta — mondá — őt is alázatosan prezentálni ő kegyelmességének.

És míg a megszeppent Bálint diák tarkóját vakargatva egyre azon töprengött, hogy hát ki is légyen ő voltaképpen és minémű nagy munkában volt jobb keze öreg patronusának: Rákóczi udvari tárogatósa megadta a hívó jelt a tábor négy szárnya felé. Az esti csendbe borult erdőkön harsányan búgott át a tárogató hívó szava s néhány perc múltán katonásan tisztelegve sorakoztak mindenfelől a daliás kurucz vezérek a fejedeleme sátra előtt.

Megjelent négy szép száz kurucz vitéz is, disze-virága annak a négy ezrednek, a melynek számára vitézsége jutalmául az új zászlók készültek. Ezek voltak a kiszemelt zászlótartók. Előkön Rákóczi udvari kornétása állott.

A vezérő fejedeleme felszólítására Jakab mester most egymás után kibontogatta a zászlókat. Legelőször a pompás nagy udvari kornétát. A patyolat selyem hullámos fehér mezejében dús aranyozással festett Rákóczi-czimer fölött Magyarország patronájának művészi ihlettel alkotott képe lebegett. Szelíd arcán, tiszta homlokán szinte túlvilágú fényrel ömlött szét az ezüstös holdsugár... A czimer alatt nagy aranyos betűk hirdették: «Pressa Resurgo — Föltámasztom az elnyomottakat!»

A meglepetés moraja futott át a kis gyűlekezeten. Tűz lobbant fel a szemekben és önkéntelenül megcsördültek a fringyiak... Az udvari

kornétás előlépett és átvette a mestertől első remekét.

Egymás után göngyölödött ki most a többi lobogó s mindenik mellé egy-egy legény állt elő a sorból.

Bálint diák csak nézte, nézte a zászlókat s a melléjük sorakozó vitézeket... nézte csillogó szemmel és alig birt a szíve dobogásával... Hísz az volt az ő vágya, az ő álmainak álma is, hogy Rákóczi zászlaját vihesse előre búzditva, bátorítva, lelkesítve a véres csaták tűzében... Előre, diadalról-diadalra, a magyar szabadságért!... Ezért hagyta oda a műzsák csöndes, szelíd ligetét, s a bodrogmenti kis falut, abban jó öreg szülőit, s ifjú, szép szerelmét... Jakab mester már az utolsó zászlót bontogatta. A karabélyos ezred lobogója volt az és rajta ez a kemény elszánt jelszó ragyogott: «Mille Neces, Qum Ferre Jugum — Ezer halált inkább, mint a rabigát!»

Most már nem tudta tovább türtöztetni Bálint lelke elfojtott lángjait. Nagy bátorsággal egyszerre csak Rákóczi elé pattant.

— Fölseges vezérem! — szóló bátran, lelkesen — nemes Kerekes Bálint vagyok, szegény pataki diák legény és a te hűséges szolgád. E zászlókban részem nincs, mert én ezeknek mestere nem vagyok. Nem festettem, de enged meg, hogy hordozzam lobogódat! Engedd, hogy ezt a negyediket én hordozzam.

A vezérő fejedeleme nem kérdezett semmit. Az ő éles szeme ilyenkor a lélekéből szokott olvasni. Visszaintette a kornétának kirendelt negyedik vitézt és az ösmereitlen ifjú jövevényre bízta a karabélyosok lobogóját.

— Hordozd fiam, — mondá, — hordozd dicsőséggel, hogy az ellenség előtt soha meg ne hajoljon!

— Nem hajol meg, vezérem. Az én kezemben meg nem hajol soha! Esküszöm!

A tábori kaplán előlépett s a természet fenséges templomában, a csillagsugáros ég alatt megáldá és megszentelte a lobogókat. A dobok megperdültek, és a tárogató imádságra szólott...

Jakab mester, minekutána a kis jóindulatú csinytevésért, — hogy a becsületes Bálint diákot mesterlegény gyanánt csempészte be a táborba, — készséges bocsánatot nyert: vidáman kocogott haza Kassára. Nagy volt az ő öröme és dicsősége (bizony megölelte a vezérő fejedeleme!) és a belső zsebében egy nagy pöcséte levelet is szorongatott boldogan ő kegyelme. Rákóczi tulajdon keze aláírásával rendelé s parancsolá abban a nagy pöcsétes levélben, hogy az egyik tokaji szőlőskéje fáradsága és jeles mestersege jutalmaképpen örök időkre Jakab mesternek adassék.

Nemes Kerekes Bálint diáknak meg beteljesült a szíve titkos vágyódása. A karabélyos ezred zászlótartója lett. «Vitézlő Bálint kornéta» volt a büszke czime már most. Szép vadonatúj farkasbörkaczagányos mundaert kapott és olyan helyre katona lett mindjárt belőle, mintha csak gyermekkorától fogva a vitézi életben nevelkedett volna.

Bajtársai, a kemény, harczedett kurucz legények hamarosan megszerették öklémét, mert hogy meg is érdemelte. Szélesönd idején, csöndes szép őszi estéken, melán lobogó tábornézők fénye mellett senki olyan csudálatos szép tündérmeséket, meg józú, paprikás anekdotákat mondani nem tudott, mint a karabélyosok kornétása. A nótázásban sem akadt egyhamar párja (hisz a pataki kántus prézese volt három esztendeig), hangja versenyt harsogott és sirt a tárogatóval. A Czinka Panna ördögös húros szerszámját is mestermodra kezelte és bizony nem egy viharos harci indulóra meg édes-bús virágénekre tanította Rákóczi kedves nótáját.

Egyebek között arra is, hogy:

Amott kerekedik

Egy fekete felhő.

Abban tollászkodik

Egy fekete holló.

Várj meg holló, várj meg,

Hadd üzenjek tőled,

Apámnak, anyámnak,

Jegybéli mátkámnak.

Könnyen megösmérheted

Ennek háza táját;

Piros rózsák lepik

Arany alma-fáját.

Gyémánt az ablaka,
Üveg az ajtaja,
Magának két szeme,
Aranyszínű haja...

Ez volt a legkedvesebb dala. S nótázó kedve ha megeredt, csak ehhez tért vissza untalan. És a nóta szárnyán lelke ilyenkor el-elzállt a bodrogmenti kis faluba, körül repdesett ott két bogárhátú házikót. Apját, anyját s az édes jegybéli mátkáját, a kiket ott hagyott fájó aggodásban, epedő kétségben. A kiket hajh! lát-e még valaha, vagy soha többé, ki tudja?...

De ha aztán keményen fordult a sor, a harc tüzeiben is első legény volt Bálint vitéz. Elfelejtett ilyenkor mindent, még a bodrogmenti kis falut is. Csak a tárogató harsogását hallotta ilyenkor s a karabélyos ropogását, meg a kemény vezérő szót: «Rajta kurucz, rajta!»... Csak lobogója lengését nézte és rajta a büszke jelszó: «Ezer halált inkább, mint a rabigát!» És ment előre bátorítva, lelkesítve, halált megvető oroszlanbátorsággal. A hol legvéresebb volt a harc, a karabélyos zászlaja mindig ott lengett büszkén, dicsőségesen. Kornétás társai sorra kidültek már s Jakab mester remekei közül három labancz kézbe hajlott. Csak Bálint állt rendületlenül. Az ő lobogóját is átjárta száz golyó, fehér selymét piros vérrózsák is tarkíták, de meg nem hajolt az a zászló soha és a gyávaaságnak sarából nem tapadt arra egy makulányi sem. Mint csak Bottyánról és Bezeredyről, már Bálint kornétásról is azt hirdette tábornézők a babonás tisztelet:

Kuruczok között
Kevés a párja:
Golyó sem fogja,
Fegyver sem járja!

Fényes diadalnak, vesztett csaták után eljött az 1711-ik esztendő tavasza.

Kinyílt az idő szépen, lomb fakadt a tar galyon, virágba borult erdő, mező. Csak a magyar szabadság fája nem hajtott lombot többé, sem virágot, csak a szegény kuruczok reménysege hulladozott napról-napra, mint az őszi sárga falevél...

A fejedeleme Károlyi Sándorra bízta a hadak vezérletét és bús sejtelmekkel ment idegen országba, hogy segítséget keressen. Szava kiáltó szó vala a pusztában... A végső szükségben Istenen és önmagán kívül nem segített a magyaron soha senki.

Április hónap végén, a fővezér parancsára az összes kurucz hadak Szatmár mellett a majthényi mezőn gyülekeztek. Egy pillanatra még föllobbant itt reményességük hamvadozó szikrája. A labanczság is sűrű rajokban sereglett mindenfelől. Az utolsó döntő tusa lesz itt talán? A mi harag, gyűlölet és keserűség kuruczszívben a labancz ellen összegyülemlött, az mind fölújult erre a gondolatra. A csiggett, fáradt izmok friss, acélos erőtel duzzadtak megint és végső vad elszántság szállta meg a lelkeket. Hát lássuk, mit tudunk?!

De hajh! csakhamar kialudt minden reményesség és lelohadt minden lobogás. Április 30-án este egyszerre csak elterjedt a hír tábornézők, hogy Károlyi és a szövetséges rendek Szatmárban megalkudtak Pálffy Jánossal és Locherrel, a császári emberekkel. Fringjának, karabélyosnak nem lesz itt már dolga, csak a zászlóknak és a kemény magyar nyakaknak. Azoknak is csak annyi, hogy szép alázatosan behajoljanak a német igába.

— Meghajol hát a mi zászlónk is? — kérde Bálinttól komor kedvvel az egyik karabélyos.

Bálint így felelt:

— Bárhol légyen újra találkozásunk, itt avagy más világokon: a karabélyosok kornétása emelt fővel fog megjelenni fejedelme előtt. Szent esküvésünk felhangzott a csillagos mennyégre s ha mindenki megszegi is, én megtartom. Ne félj bajtárs, a mi zászlónk nem hajol meg soha!

Éjszak felől a Kárpátok mögül fekete felhők gyülekeztek, talán siratónak a holnap nagy temetéshez.

Bálint vitéz komoran, szótlanul ült egy ideig bajtársai között, a hamvadozó tábornéző mellett, azután esőndesen visszavonult sátorába. A gondolatai ott repdestek valahol a Bodrog mentén... és még egyszer utóljára azt a nótát dúdolgatta, halkán, szomorúan — csak úgy magának:

Várj meg holló, várj meg,
Hadd üzenjek tőled,
Apámnak, anyámnak,
Jegybéli mátkámnak.

Ha kérdik, hol vagyok?
Mondd meg — már csak voltam,
A majthényi mezőn
Becsülettel holtam...

Azután fölvetve kedves zászlaját s az éj sűrű homályában észrevétlenül elhagyván a táborné, nekivágott az éjszakai sötétségnek...

Másnap reggel, május első reggelén, vezérei vel és a szövetséges rendekkel teljes hadi díszben megjelent a majthényi sikon Károlyi Sándor. Ugyiszintén a labancz generális Pálffy János teljes kíséretével.

A hadakat mindkét részről csatarendekbe állították. Locher, a császári biztos harsány hangon fölolvasta a szatmári békeponot. Károlyi és tisztikara Pálffy elé léptetett, mély főhajrással elfogadta a békét és ünnepélyesen hűséget esküdött a császárnak. A tárogatók fölirtak búsan, fájdalmasan utóljára s a tiszték és az egész legénység lerakta a fegyvert.

És előléptek sorra mind a zászlótartók, meghajoltak a büszke kurucz lobogók és ott hevertek nagy halomban a labancz generális lábai előtt.

Csak egy valaki hiányzott: Kerekes Bálint, a karabélyosok kornétása. Csak egy zászlót kerestek hiába: a karabélyosok lobogóját.

Az ott lengett büszkén, dacosan a földbe tűzve, egy közel való halom tetején. És tövében ott feküdt az ifjú hős, némán, élettelenül... Szívéből patakzott a vér, azon a kis nyíláson, a mit saját karabélyának a golyóhísa vágott. Épen akkor, mikor odalent a sikon társai zászlóikat meghajtották.

Utolsó gondolatát, végső erejéből, szíve piros vérvél még oda írta lobogója tisztán maradt fehér selymére: «Nem hajolt meg!»

MAGYAR TÖRTÉNETI EMLÉKEK A PÁRISI VILÁGKIÁLLÍTÁSON.

Általánosságban már ösmertettük a magyar történeti palotát, mely oly nagy érdeklődést kelt nemzetünk iránt a párisi világkiállításon. Ezúttal egyes részletek képeit mutathatjuk be.

A középkori emlékek sorából, az anjou-kori teremben találjuk kiállítva egyik legnagyobb czimertani ritkaságunkat, a soproni beneczelek templomából, mely egy kecskefejet ábrázoló tornasíkok díszre a XV. század elejéről.

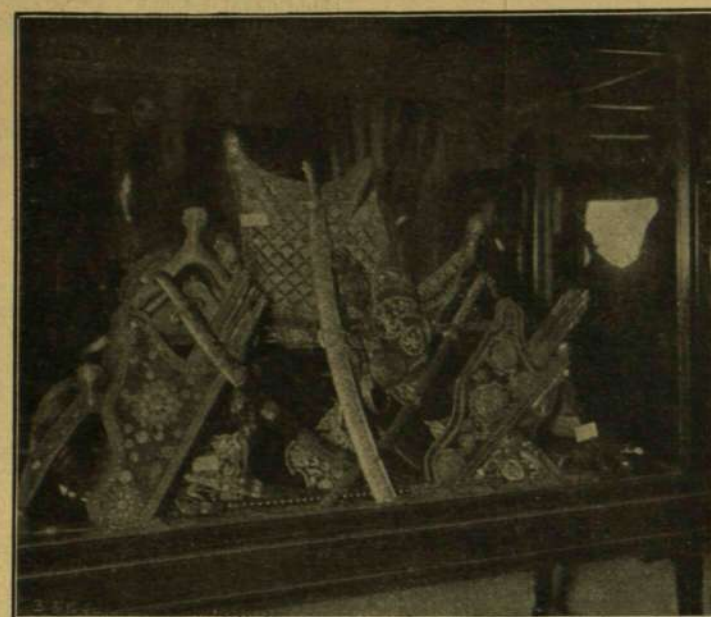
A vajdahunyadi lovagterem ritkaságai között látjuk az egészen elefántcsontból faragott művészi kivitelű nyergel, a XV. századból, mely azon korban királyok felszereléséhez tartozott s egész kis vagyont képviselt. Tudjuk, hogy Mátyás királynak is volt ilyen nyerges. Ez a példány hg. Bathány-Strattmann Ödön körmendi kastélyából való.

A bécsi udvari fegyvergyűjtemény egyik becses magyar történeti ereklyéje az a kettős keresztrel erős vaspántokkal ellátott püspöki harci kalap, mely állítólag a mohácsi csataterem találtatott s a melyet ugyanazért sokan az ott elesett Tomorynak tartottak.

Egy másik képünkön a lovagterem egyik szekrényében levő XVI. XVII. századbeli díszfegyverek láthatók. Van ezek között kétélű pallos, hegyes tőrök, aranyozott huszár tárcsapaizs, díszfokos és több buzogány. Ezek legnagyobb része a bécsi udvari fegyvergyűjteményből való.

Ugyancsak a vajdahunyadi fegyverteremben állanak a remekül főlészámozott paripák, melyeken berezget Bathány és gróf Teleki Samu gyűjteményeiből egybeállítva a XVII. és XVIII. századbeli díszes lövészszámok vannak bemutatva. Az egyik gróf Festetich Tasziló drágakövektől elborított kántárja és szűgyellője csillog, mely közbámulat tárgya.

A fegyverterem ezreke menő nagyértékű fegyverei közül csupán egyetlen szekrényt tartalmának bemutatása is fogalmat nyújthat a hadtörténelmi emlékek rendkívül gazdag sorozatáról. Arany skóffummal kivarrott dísznyergel és drága fegyvereket látunk itt felhalmozva, köztük törököktől zsákmányolt puzdrákat, lótarakokat, aranyveretű és zománccos díszkardokat, míg a legfelül elhelyezett,

Dísznyerges és fegyverek.

A huszárságra vonatkozó emléktárgyak.

Serlegek, kupák, bilikomok és ezüsttálgak az erdélyi teremben a XVI. és XVII. századból.

XVI. századbeli dísz lószerszám a lovag teremben.

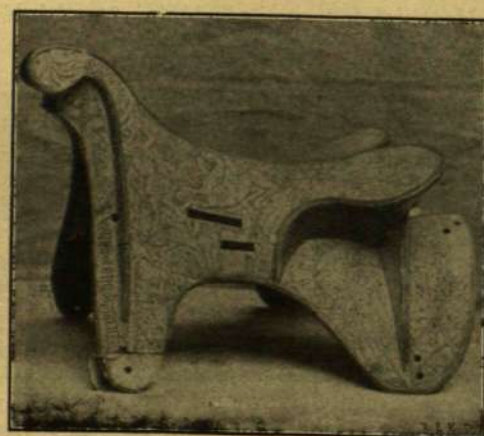
Dísznyereg a XVII. századból.

Paizs és díszfegyverek a XVI. és XVII. századból.

Sisakdísz és címerpaizs a XV. századból.

Elefántesont nyereg a XV. századból.

Fegyveresopoztat a huszártérben.

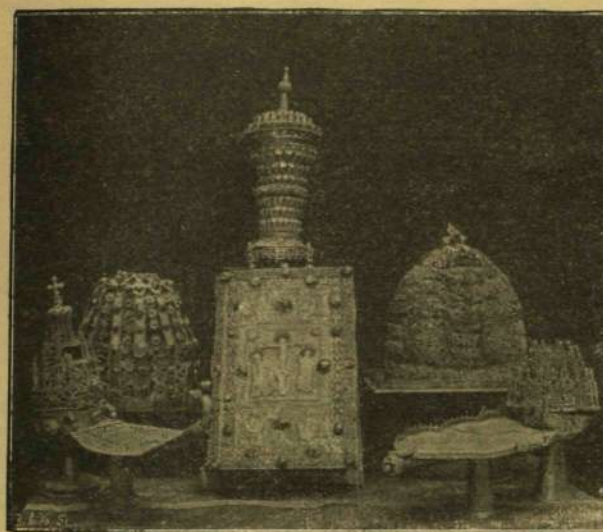
MAGYAR TÖRTÉNETI EMLÉKEK A PÁRISI VILÁGKIÁLLÍTÁSON.

Az erdélyi szász egyházak kincseiből.

Egyházi szerek a XV—XVII. századból.

A görög-keleti egyházak kincsei a turesányi szobában.

Erdélyi zománcos ötvözművek.

Zománcos erdélyi kelyhek és serlegek a XVI. és XVII. századból.

XVI. századbeli püspöki harczi kalap.

XVI. századbeli domború himzés az esztergomi kincstárból.

A turesányi szoba a magyar palotában az egyházi kincsek gyűjteményével.

MAGYAR TÖRTÉNETI EMLÉKEK A PÁRISI VILÁGKIÁLLÍTÁSON.

TINÓDI SEBESTYÉN EMLÉKTÁBLÁJÁNAK LELEPLEZÉSE KASSÁN.

arannyal himzett vörösbárony nyergen Bethlen Gábor erdélyi fejedelem ezüst czimere látható.

A történelmi palota emeleti helyiségeinek sorából a *turcsányi szobát* mutatjuk be, melynek üvegszekrényeiben a *görög-keleti szerb egyházak* zománcos és drágaköves püspöki koronái s a *zágrábi székesegyház* XV. és XVI. századi egyházi kincsei tűnnek föl.

A XV—XVII. századbeli egyházi szecrének gazdag sorozatáról tesz tanúságot egy másik képünk, mely egy ilyen kincses szekrénynek egyik sarkát mutatja, a nagybecsű kelyhek, szenteltvíztartók, művészi kivitelű köpeny-boglárok, ostayartók, és fogadalmi képek egész tömegével.

Következő képeink az *erdélyi terem* szemképrázató gazdagságáról tanúskodnak. Itt látjuk az erdélyi szász egyházak kincses szekrényét, közöttük a két angyal által tartott kristály kehelybe zárt XV. századbeli ereklyetartót Nagy-Disznódról, a remek sodronys mívű erdélyi kelyhek egy külön szekrényben az immár világhírűvé lett *erdélyi zománc* legszebb emlékeit, két különböző csoportosításban is; kelyheket, fedeles serlegeket, mellboglárokat s legfelül a kolozsvári református egyház híres szinaranyból való s szintén zománcos színű XVI. századbeli áldozó kelyhet.

Majd a *világi díszedények*, az arany- és ezüst serlegek, kupák, tányérok és tállakkal tömött erdélyi szekrényképe tárul elénk, tárgyai művészi becsléssel és anyagi értékükkel egyaránt bizonyosságot tevén a hajdani magyar főúri élet fényéről.

A *huszártérmből* az egyik sarok díszítését alkotó fegyveresoportozatot mutatjuk be. Mária Terézia korabeli lótarak, trombita, újjabkori lovas, dob, csákó és huszárbogók alkotják e csoportozatot.

Közöljük még annak a szekrénynek képét is, melybe a *huszárságra* vonatkozó apróbb emlékek, szobrocskák, huszáralakkokkal díszített régi műipari tárgyak, gyermekjátékok, stb. vannak kiállítva.

Mindezek csak szemelvények a hatalmas gyűjteményből, s bizonyára fogalmat nyújtanak így is az egésznek nagy arányairól s bizonyosságot arról, hogy kiállításunk méltóan mutatja be a nagyvilágnak a magyar történet fényes korszakait.

Dr. Szendrei János.

TINÓDI SEBESTYÉN EMLÉKTÁBLÁJA.

Kassa város közönsége az ottani Nemzeti Szövetség buzgólkodására közelebb szép hazafias tettel tanúsította kegyeletét a XVI. század legnevezetesebb vándor lantosa, Tinódi Sebestyén iránt, ki 1550-től 1557-ig Kassán lakott s ott családot is alapított, feleségül vevén egy vagyonos özvegyet, kinek révén a mai Kovács-utca 52. számú házában is birtokába jutott. E házban írta krónikás énekeinek jó részét, ez

erős nemzeti érzést hirdető s hazafias egyetértést sürgető verseket, melyek nyelvi és kortörténeti szempontból ma is oly nagybecsűek, hogy szerzőjüknek helyet vívtak ki azon tíz történeti nevezetességi magyar között is, kiknek emléktáblák békésűségéből ma holnap szoborművek fogják megörökíteni fővárosunk területén. Tinódi szobrának fölállítását Kassa város közönsége megelőzte azzal, hogy ottani egykori házában díszes emléktáblával jelölte meg, melyet a múlt június 10-ikén, vasárnap szép ünnepséggel le is lepleztek. A leleplezésre a város és a megye közönségén kívül megjelentek az iskolák növendékei és különböző helyi egyesületek is testületileg. Az énekkar megnyitó éneke után dr. Takács Menyhért, az új jászói koadjutor-prépost szép alkalmi beszédet tartott, melyben meleg színekkel festette a hazájáért s nemzetért rajongó lantosnak regényes életét s irodalmi érdemeit. A vörös márványkeretű fehér márvány-emléktábla hosszas négyyszög alakú s ez a fölirat van rá vésvé:

ITT ÁLLOTT
TINÓDI SEBESTYÉN LANTOS KÖLTŐNEK HÁZA
1550—1557.
MEGJELÖLTE KASSA VÁROS KÖZÖNSÉGE
1900. JÚNIUS 10.

Érdekes, hogy az egyszerű ház homlokzatát, melyen az emléktábla van, a leleplező ünnep alkalmára Fazekas Lajos festő mázolta ki, a kinek nagyanyja Tinódinak egyenes leszármazottja volt. Az emléktáblát Myskovszky Viktor akadémiai tag és rajztanár tervezte és annak alapján Schmiedt Jenő kassai kőfaragó készítette el.

FEJEDELMI TÖRZSFÁK.

Magyarország történetében egész mostanig nem volt rá eset, hogy az uralkodó királyi székeken társa, osztályosa, megkoronázandó királynéja családi állása tekintetében közjogi állásától eltérő rendelkezések alá essék, mint hitves és mint anyja a rang-egyenlőtlenség jogkövetkezményeinek legyen alávetve. A Habsburgok büszke családi hagyományai mellett feltékenyen őrizkednek minden oly családi összeköttetéstől, mely a trónutódlás kérdésében megzavarhatná az eddigi jogosított sarjak egymásközi viszonyát s csak a legtávolabbi kifizogásokra szolgáltatathatna esetleges okot és ürügyet.

Nem így volt ez mindig. Az európai fejedelmi családok nem mindig őrködték oly feltékenyen házasságkötésüknek az egyenrangúság felett. S innen van pl. hogy bár az angol királyi trón régi és büszke, de azért nem egy falusi squire tarthat jogot rá még ma is, hogy egyszerű czimere fölött az angol oroszlán vagy leopárd királyi jelvénye legyen. Valójában az angol főnemesség már régi idő óta sokszoros házassági összeköttetésbe jutott uralkodó családjával, s a most uralkodó királynénak éppen családja ősrégiségénél fogva a legszerényebb atyafiságai vannak nemcsak Angliában, hanem Hannoverban és Darmstadtban, hanem Erdélyben is.

A régi századokban még hire sem volt a családi leszármazáshoz való azon merev ragaszkodásnak, melyet a mai politika szab az uralkodó családok elé. Hódító Vilmos darabos nyereségét s józan világnézetét alighanem a falaise-i timármestertől való leszármazásának köszönhette; de még homályosabb forrásból meríthették tüzes véralkatukat a Plantagenet-ek, kiknek ősatyja csupán szépségeért vette nőül teljesen ismeretlen családból származott hitvestársát, a ki a mellett ritkán járt templomba és soha sem vett részt az áldozásban. Férje meg is jegyezte ezt, s egyszer parancsot adott négy lovagjának, hogy mise alatt legyenek mellette és tartsák helyén. Ezek követék is az utasítást, de az asszony kevéssel az áldozás előtt az ablakon át szökött meg, magával vivén azokat a gyermekeit, kik halján voltak s ott hagyván a jobbja felől levőket. Ebből következtetve szokta volt mondani később Richard király, hogy nem esoda, ha úgy meg vannak egymás közt hasonolva, mikor ily családból veszik származásukat.

A Plantagenet-ek is csak egy valóságos vérbeli hercegnővel és czimzetes eszászárnával való házasság útján jutottak az angol koronához, a ki első férje azért taszított el magától, hogy szerzetes csuhát öltönn fel. Már II. Henrik hat lánya közül azonban három a történelembe írta be nevét, királyokhoz, és uralkodó hercegekhez menvén nőül, a kik közül legnevezetesebb volt Matilda férje, Oroszlán Henrik, a Welfek hatalmas és szapora fájából, melynek a jelenlegi angol királyi család is leszármazója. A Welf-ház közmondásos szaporaságát öltözteti tréfás legenda alakjába annak a Welf grófnak a története, a kinek annyi gyermeke volt, a hány nap az esztendőben; három közülök egy évben született. De az bizonyos, hogy egy Welfnek és egy angol hercegnőnek volt fia az első braunschweigi herceg is.

Azután sem volt ritka angol királyi hercegnőknek egyszerű alattvalókkal való házassága. János király leányait bátyjuk, III. Henrik, házassította ki, s egyiket II. Sándor skót királyhoz, másikat II. Frigyes német császárhoz adta nőül, míg a harmadik számára Pembroke grófban talált férjét, a ki ugyan két évre rá meggyilkoltak, de maradékai ma is élnek s büszkén tartják a legelső uralkodó családokkal való rokonságukat.

Még jobban elvegyült a Plantagenet-ek vére I. Edward leánya, Johanna által, a ki Acrében született, mikor szülei a kereszties háborúban jártak. Ő első férje, a glaucesteri gróf halála után ennek egy tisztjét, Mouthemert tűntette ki kezével, a mi még akkor is nyilvános botrány számba ment, annyira, hogy a királyi környezet a vakmerő nőhódító példás megbüntetését követelte a királytól. De a makacs és kemény fejű nemes oly vitézül viselte magát a skót háborúban, hogy a király megbocsátott neki. Johanna pedig szentség hírébe jutott a miatt, hogy holttestét ötvenkét év múlva teljesen ép állapotban találták meg.

Egy más Johanna is nevezetessé tette magát regényes házassága által. Ez III. Edward király unokahúga, a szép Kent hercegnő volt. De a kenti hercegség alig hajtott többet évi 40 ezer fontnál, s a fiatal hercegnő a Salisbury-családban neveltetett. Ott ismerkedett meg a grófi háznép egy daliás tagjával, Sir Holand Tamással, a ki halálosan beleszeretett a szép Johannába, s rábeszélte, hogy titkon jegyet váltsanak. De Holand Tamást a franciaia hadjáratok elsözlítették szerelme színhelyéről s míg ő Cressy-nél és másutt borostyán font ifjú homlokára, addig Johanna el tudta feledni s magával Salisbury gróffal lépett házasságra.

A harez tüzeiből megért ifjú hős már egészen elhidegülve találta jegyesét. Sir Holand Tamás egész a pápáig vitte ügyét, a ki csakugyan az ő javára döntött, visszaadván neki férjijogait. Ebbe Salisbury gróf is belenyugodott s a szép Johanna örömmel tért meg első szerelméhez.

De a boldog férj nem sokáig élvezhette a házasság örömeit. Sir Tamás meghalt s

Johanna újra férjhez ment az angol történelemből ismert Fekete herceghez és anyja lett II. Rikárd királynak. De Holandtól származó gyermekei is magas méltóságokra jutottak s az angol főúri társadalom legelőbbkelő neveit hagyták utódaikra. Hogy a regényes fordulatokban gazdag házasság méltó befejezést nyerjen, Johanna, midőn utolsó óráját közeledni érezte, akkép rendelkezett, hogy első férje mellé temessék, bebizonyítván ezzel is a közmondás igazságát.

Már a Lancaster-ház hatalomra jutásával sokkal nagyobb óvatossággal köttettek a királyi házbéli házasságok és soha sem hiányzott náluk a politikai háttér, a szövetségesekre való tekintet, a dinasztikus hatalomban és súlyban való gyarapodás szempontja, s többé már nem az izmos, merész, daliás ismeretlen versenyez a királykisasszonyok kezéért, hanem a családi törzsfák ágazó vonalait kötik össze a politikai, diplomáciai érdekek.

A PÁRKA.

Egy most fölfedezett szobormű, melyet Michel Angelónak tulajdonítanak.

Firenzében a múlt hóg végén Michel Angelóról beszélt mindenki. Mintha csak visszatértek volna a renaissance ama szép napjai, midőn a Medicek városában egy új festményt valóságos diadalmenettel kísérték rendeltetésének helyére: a Santa Maria Novellába, s Benvenuto Cellini *Perseus*-át egész sora üdvözölte a magasztaló költeményeknek; társaskörökben, nyilvános helyeken nem lehetett hallani másról, mint a *Párka*-ról, arról a csodálatos szoborműről, melyet a Vorrnozov hercegné árverésén fedezett föl Vito Leoni, a szerencsés antikvárius.

A nagy művészeti esemény egyidőre a választási mozgalmakat is háttérbe szorította, nem kis bosszúságra Gabriele d'Annunzióknak, ki ez által megszünt a társalgás kizárólagos tárgya lenni. A Via dei Bardi valóságos búcsújáró helylyé vált, s megtörtént, hogy Firenzében, a virágok és szép nők hazájában, napokon át egy ráncos arcú vén banya vona magára a közönség érdeklődését. És a hol csak a szoborműről esett szó, szözltek-szapultak a firenzei nyilvános gyűjtemények igazgatóit is, kik megengedték, hogy a remek művész alkotást egy régiségkereskedő harácsolja el a múzeumok elől.

Ki hitte volna, hogy abban az egyszerű villában ilyen nagybecsű műtárgy lappangjon? — hozták föl mentségül azok, kik titokban bizonyára magoknak is szemrehányást tettek azért, hogy a Párka megvásárlásának alkalmát elszalasztották. És csakugyan a Michel Angelónak tulajdonított szobormű egy Firenzén kívül fekvő villában lappangott hosszú ideig. Az elhanyagolt épülettel, mely egykor II. Lipót toskánai nagyherceg tulajdona volt, fölszerelésével együtt Vorrnozov herceg vásárolta meg a lefolyt század első tizedeiben. Az új tulajdonos elárkózott életet élt, s csakis a természet szépsegeiben találta gyönyörűségét. Halála után özvegye még inkább visszavonult, s midőn pár hóval ezelőtt ő is örök álomra hűnyta le a semeit, a firenzeiek már egészen megfedezték arról, hogy a villának értékes műkincsei is lehetnek. A május hó közepén rendezett árverés legalább ezt mutatta, mert még Firenze elsőrangú antikváriusai sem tanúsítottak iránta kellő érdeklődést. Csak néhány kisebb kereskedő szakított magának időt arra, hogy Vorrnozov hercegné villájába elferadjon. Az árverezés lanyhán folyt, az érdekes régi butorok, falfaragványok, szőnyegek és képeket potom árakon engedték át a műtárgyak és régiségek iránt nem igen érdeklődő orosz örökösök.

Az egyik terem fölszereléséi közt egy porral patinával fődött márványszobor is előkerült. A szobor ráncos arcú, csúf vén asszonyt ábrázolt.

— Busto in marmo, — hangoztatta a kiálto.

Első szóra jóformán csak az anyag értékét ígérték érte. Az árverezők nem vették észre a szobormű ritka szépségeit. Csak a Vito Leoni szeme volt élesebb; csak ő sejtette, hogy az a rút vén asszony valamely kiváló véső alkotása lehet. Meg is szerezte, rövid küzdelem után,

A PÁRKA. — Michel Angelónak tulajdonított szobormű.

775 olasz líráért. A mint azonban a szobormű a raktárában volt, s a portól, piszkoltól megszabadította: mind világosabbá lett előtte, hogy az csak is valamely elsőrangú régi mesternek a munkája lehet. A fölfogás eredetisége s a kezelet ritka erélye egyaránt erre vallottak. Aztán Michel Angelónak a Palazzo Pittiben levő *Párkái* s a Sibilla Cuma merültek föl az antikvárius emlékeiben. Előszedte a fényképeket s ezek bámulatos rokonságot árultak el a szoborművel. Egyszerre az isteni Michel Angelóra gondolt, s befutotta az egész várost, hogy a művésztől és szakértőtől véleményt kérjen.

Másnap már Firenzének minden valamire való művésze és műkritikusa megfordult a Vito Leoni raktárában. És ezek a notabilitások kivétel nélkül úgy nyilatkoztak, hogy a Párka csak Michel Angelo vagy ezzel egyenértékű mester alkotása lehet. De ki az az olasz szobrász, a ki Buonaroti mellé lehetne állítani? Cesare Zocchi, Raffaello Romanelli, Rivalta, Mead, Garella, Morelli mind elsőrangú művészi alkotást fedeztek föl a Párkában s a Mózes-szobor mesterének nevét hangoztatták.

Vito Leoni, az antikvárius, így lett az irigkedés tárgyává Firenzében rövid három nap alatt. Most már azon az úton van, hogy gazdag ember váljon belőle. A szoborműről, a szakemberek véleményével, ismertető füzetet bocsátott közre, s ez a füzet minden hitelőség szerint rövid idő alatt megnyitja a szilipjét a különböző vélemények áradatának. Mert lehetetlen, hogy egy ilyen mestermű feltűnése a legellentétebb kritikák megírására ne szolgál-tasson alkalmat. A német tudakosságának ismét kedvező alkalom kínálkozik arra, hogy az olasz lelkesedéssel szembeszálljon. A vitaközlés mindenesetre érdekes és tanulságos lesz. Az ellentábor nem mulasztja el hangszülyozni, hogy a Párkáról, mint szoborműről, Michel Angelo életiról mit sem tudnak; rámutat a szobor koponyájának különös alkatára, s emlegetni fogja egyes részletek genzeresű kezelését is; de mindezzel szemben ott áll maga a mestermű a kifejezés, a jellemzés csudás erejével, s azzal a hatalmas technikával, mely csak a Michel Angelóhoz hasonló mesterek sajátja lehet. Ott van a csodásan mintázott száj, a legnagyobb pontossággal áttanulmányozott nyak, s az a bámulatos balke, mely magában elegendő arra, hogy valakit a véső mesterévé tegyen.

A Párka-szoborért 200,000 lírát kér Vito Leoni. Az olasz lapok Olaszország szegényének tartanak, ha a szobormű valamiképen külföldre vándorolna, s megvételét sürgetik az olasz kormánytól. Lesz-e hatása a fölszólalásoknak: nem tudom. Olaszország mostani zilált pénzügyi viszonyai között kétszáz ezer líra is eléggé nagy összeg arra, hogy habozóvá tegye a kormányt, még akkor is, ha olyan mestermű megmentése fog szóban, mint ez a Párka-szobor.

Szana Tamás.

A MAGYAR NYOMDÁSOK ÜDVÖZLÓ IRATA.

Már lapunk mult heti számában hirt adtunk arról, hogy a magyar nyomdászat vezérferiai küldöttségileg részt vettek a Gutenberg emlékére Mainzban tartott ünnepélyen s egyszersmind igen díszes kiállítású, a magyar nyomdászipar nagy fejlettségéről tanúskodó üdvözló iratot nyújtottak át Mainz városának. Most alkalmunk van a magyar nyomdászat e remekét is bemutatni hű másolatban, elmondván róla közelebbi ismertetésül a következőket.

Az üdvözló irat nagy pergamen-lapon Mátyás király Corvinái mintájára van kiállítva, ugyan-csak a Corvinák czimerével és szép jelképes festménnyel díszítve. A czimer a stilszerű kezdőbetű közepére van illesztve. A festői díszít-mény a következő részekből áll: főlak Gutenbergnek magas talapzaton álló szobra; a talapzat előtt az irodalmat, a tudományt és a nyomdászatot jelképező alakok csoportosulnak; az irodalmat ábrázoló nő «Ars et Labor» fölírású szalagot, a tudományt jelképező másik nő pedig «Scientia» fölírású könyvet s a fölött palma-ágot tart, a harmadik, egy munkában edzett férfi, a nyomdászatot jelképezi. Balról egy szárnyas angyal látható, mely Magyarországnak koszorúval övezett czimerpaizsát viszi s csoport felé. Főnt, Gutenberg alakjától oldalvást nemtő szárnyas alakja emelkedik ki a környezet köd-fátyolából, jobbában leeresztett kezével kardot, baljában pedig lobogó lángú fáklyát tart s azzal az izmos Atlas vállán tartott föld-gömbre világít, melynek belsejét egy jelenkori gyors (rotációs) sajtó foglalja el. A fáklyás nemtő mintegy lelkesülten mutatja az ez előtt közel 500 évvel élt mesternek, hogy az ő letűnté óta mi lett egykori találmányából, a kezdetleges kis könyvsajtóból.

A művészileg alkotott allegorikus kép az ismert jeles festőművésznőnek, R. Hirsch Nelli-nek szépen sikerült műve, s összhangban van a tartalmas üdvözló irat lendületes szövegével melyet az irat küldőinek, a budapesti könyv-és könyvmda-főnökök egyesületének alelnöke, Hirsch Lipót, az iratot díszítő művésznő atyja irt. A díszes kiállítású iratot az említett egyesületnek függőpecsété alakított rendes czimere egészíti ki.

EGYVELEG.

* Régi orvosok a vasutak ellen. Az első németországi vasutnak 1835 december 7-én történt megnyitása után, a bajor orvosi kar a kormányhoz emlékiratot nyújtott be, melyben a vasuton való utazásnak az emberi testre való veszedelmes befolyását fejtegette. A gőzgépekkel való személyszállítás, továbbbítást — mondja az emlékirat — a közegészség érdekében meg kellene tiltani. A gyors mozgás az utasoknál bizonyos agyvelőbajt fog előidézni, melyet *Delirium furiosum*-nak nevezünk. Az államnak polgárait még akkor is meg kellene óvnia, ha köztük olyan akadna, ki magát az utazásra elszánná. Az érdekes okmány a Nürnberg-fürth-i vasutigazgatóság levéltárában maigis megvan.

* A lovak alvása. A megfigyelések szerint, tíz ló közül alvás közben alig négy szokott lefeküdni. Az állva alvó ló mindig csak az egyik lábát pihenteti, s így a test súlya a többi három lábra nehezkedik. Néha megesis, hogy ilyenkor a ló álmában eldől, és lábát töri. Eddig még nem találtak módot arra, hogy a lovakat a rendes lefekvésre rá lehessen szoktatni.

* A világ sörfogyasztása. Az egész világon évenként mintegy 177,000 millió liter sört isznak. Ennek legnagyobb része — ötezer millió liter — Németországban fogy el, míg az óriási orosz birodalomnak csak 400 millió liter.

* Emlékkő elesett lovaknak. Az utóbbi japán-kinai háborúban a japánai 10 ezer lovat vesztettek, melyeknek emlékére a sereg tisztjei és katonái díszes oszlopot állítottak fel.

* A franciaia nemzeti bankot éjjel-nappal katonák őrzik s az épület előtt is több őrszem van felállítva. Régebben pénztárzás után az összes pénzládákat az intézet földalatti helyiségeibe vitték s a bejárat befalazva, a pinzéket vízzel árasztották el. A betörőknek ilyformán először a falat kellett volna lebontani, azután pedig bűvár ruhában dolgozni a pinzében. Másnap reggel a fal lebontása után a vizet kiszivattyúzták s a pénzládákat ismét felhozták. Most a sok bajjal és nehézséggel összekötött eljárás helyett a pénztárakat a villamos-ság őrzetere bízta, a mennyiben azon pillanatban, melyben valaki a pénztárak folyosójára lép, egyszerre huszonhat villamos csengettyű szól meg.

NAGY FERENCZ,

AZ ÚJ KERESKEDELEMÜGYI ÁLLAMTITKÁR.

Újabb alkotmányos életünkben többször történt, hogy az állam kormányzatának irányítására a főiskolai tanárok jelesei hívtak el. Pauller, Kerkapoly, Szilágyi, Eötvös Loránd, Wlassics, Plósz, Láng, Pulszky Ágost — e nevek mind arról tanúskodnak, hogy bár főiskoláink nem szűkölködnek kiváló tanárokkal, a nemzet szellemi erőszakelete mégis sokkal kisebb, mintsem hogy az egyetemeknek főképp jogkari tanárai kizárólag tudós hivatásuknál maradassanak. Méltán gondolkodóba ejtett bennünket e jelenség, melyet az előbbi körülményen kívül még az is okoz, hogy nálunk a tudományos pályát a politikához mérten még mindig csekélyebb becsülésben részesítik. Nem kívánhatjuk ugyan, hogy a tudomány hivatott munkásai gyakorlatilag is ne érvényesülhessenek, sőt elismerjük, hogy a gyakorlati működés tudományosan is értékesíthető szempontokat adhat. Különösen a politikai és nemzetgazda nem nélkülözheti a közéletet mozgató erők beható ismeretét. Erre pedig csak oly tekintet képesíthet, mely az eseményeket magasabb helyről szemléli. Mégis ideje volna a magyar tudomány körét is nagyobb mértékben elkülöníteni a közélet közvetlen irányításától. Már báró Eötvös József nagyon jól emelte ki a kettő közötti mélyreható különbséget, midőn *Gondolataiban* így szól: «Arra, hogy a tudomány mezején sikerrel s biztosan haladhasunk, szükséges, hogy mindig az előzményeket tartsuk szemünk előtt s magunkat a következtetések által, melyekhez logikai láncolatunk vezet, se elesábitatni, se visszajesztetni ne engedjük. Az állam gyakorlati vezetésénél főként lépéseink következtetéseit kell szemünk előtt tartani s a szigorú következtetés, mely a tudomány körében első kötelességünk, a legnagyobb hibává válhatik.»

Ezzel az elméleti fentartással ugyan, de a jelen esetben igaz örömmel üdvözölheti a magyar közvélemény dr. Nagy Ferencz egyetemi tanárt, a kit ő Felső Hegedűs miniszter előterjesztésére június 16-án Bécsben kelt királyi kizárólag kereskedelemügyi államtitkárrá nevezett ki. Egyetemünkön a kereskedelmi és váltó-jognak nagy tudományú és jelesen előadó tanára távozik el egy időre, hogy hivatalból részt vehessen ama kormányzati program megvalósításában, melyet Hegedűs Sándor, főleg az iparfejlesztés és a kereskedelmi kodifikáció köréből, maga elé tűzött.

Verseghi Nagy Ferencz 1852-ben született a szlavóniai Verőcezen. Gimnáziumi tanulmányait Budán, a jog- és államtudományokat a pesti és a bécsi egyetemeken végezte, miközben nálunk különösen Apáthyt, Bécsben Ungert, Steint és Schäfflet hallgatta. Huszonhárom éves korában nyerte el a jogi doktorátust, azután pedig tanulmányainak további kiegészítése végett külföldre utazott. Göttingában Thöl, Berlinben Goldschmidt, e két legkiválóbb keres-

kedelmi jogásznak volt tanítványa. Majd a párisi jogi iskolát is meglátogatván, ekkor ismerte meg a francia jogtudomány szellemét, mely tudományos egyéniségére, különösen formai tekintetben, felettebb hatott. Visszatérte után már magántanári képesítést készített elő *A kereskedelmi társaságok jogi természetéről* írt tanulmányával, mely az erre vonatkozó irodalom teljes ismeretén alapult. (Megjelent a *Magyar Igazságügy* IX. kötetében és külön is 1878-ban.) 1877 végétől 1879-ig tanított a budapesti egyetemen, s ekkor a kereskedelmi és váltó-jog, valamint a perrendtartás tanárává nevezték ki a nagyváradi jogakadémiához, 1881 október 26-ikán pedig a kolozsvári egyetemre, az akkor a budapesti tanszékre kinevezett Plósz utódjául. E

mányi folyóiratokba, a külföldi tudománynyal való érintkezést ápolva pedig 1879-ben a párisi «Société de législation comparée» összehasonlító jogtudományi társaság magyarországi levelezője lett. 1885-ben a kolozsvári egyetem megbízásából az Antwerpenben tartott nemzetközi kereskedelemügyi kongresszuson vett részt. 1886-ban a magyar jogászgyűlés, melynek tárgyalásaiban buzgón közreműködött, alelnökévé választotta. Szintén kolozsvári működésének eredménye *A polgári törvénykezés rendje Magyarországon* című három kötetre tervezett munkája, melyből azonban, sajnos, csak a bevezetés és a szervezeti rész jelent meg. Oka ennek az, hogy Nagy Ferencz 1890. szeptember 6-ikán a budapesti egyetemre helyeztetett át, a hol már nem nyílt alkalma perrendtartást előadni. Hozzá látott azonban váltójogi kézikönyve kidolgozásához, a mivel 1897-ben el is készült. Ez igen fontos és nehéz speciáljogot hazánkban Plósz Sándor kezdte meg tudományos alapon művelni, első ízben 1877-ben megjelent munkájával. Nagy Ferencz e felettből kiváló, melyen járó jogászkunk úttörő érdemeit elismerve, mégis oly munkát alkotott, mely a nemzetközi összehasonlítás gazdagsága és következtetés keresztyúvite tekintetében egyedül áll irodalmunkban, míg Plósz Sándor különösen beható dogmatikai elemzéseivel tűnik ki. A Magyar Tudományos Akadémia, mely Nagy Ferenczet már 1893-ban levelező tagjai közé választotta, 1898-ban a Sztrókajutalmat ítélte oda e munkának, a mely immár két kiadást ért. Az utóbbi években a kormány fontosabb kodifikáló teendőikkel is megbízta. Így ő készítette a tengeri magánjogra és a szövetkezetekre vonatkozó törvénytervezeteket. Az utóbbi a gazdasági és ipari hitel-szövetkezetek körére szorítva az 1898. évi 23. törvényzikkal életbe is lépett és minden valószínűség szerint alkalmas kerete lesz az új erőre kapott szövetkezeti mozgalomnak. E kodifikációs téren szerzett érdemei, valamint az a hasznos tevékenység, melyet Nagy Ferencz mint az általános polgári törvénykönyvet előkészítő bizottság tagja kifejtett, a múlt év elején az udvari tanácsosi cízzel való kitüntetést szereztek meg számára.

Koller utódai fényképe után.

NAGY FERENCZ AZ ÚJ KERESKEDELEMÜGYI ÁLLAMTITKÁR.

ISTEN ÁLDJA MŰVÉSZETÜNKT! ÜDV ÉS HÓDOLAT MAINZ DICŐ VÁROSÁNAK!

Meghatottan és magasatos eszmékkel telve forduljuk a dicő ünnepélyre való meghívást. Annak a fénynek szavát, melyek Mainz büszke városát aranvozzák be, elutottak oda is, hol Mainzban kívül legelőször ringatták a világot átalakító találmány bölesőit. Magyarországi történetének véres lapjai sok dicsőséget is örökítenek meg. Ezek közül is kiválik az, mely hirt ad arról, hogy két évtizeddel Gutenberg eszméjének fogantatása után az Olaszországból meghívott, augsburgi eredetű Hess András, Buda városában a könyvnyomtatást gyakorolta és ebben őt Mátyás király titkára, Buda prépostja, Karai László támogatta. Művészetünk, mely Herwegh szerint: «a hollók fekete munkáját megsemmisítette», gyökeret vert ott és akkor, a hol és a mikor Hunyadi Mátyás jelvénye: a gyűrűs holló jele alatt a Corvinák keletkeztek, azok a könyvek, melyekhez pompában fogható a világ addig nem látott. De ezt a dicő lapját Magyarországi történetének, melyben Mainz város dicsősége is tükröződik, nemcsak a gyászosak váltották föl. Hess betűitnek, melyek hazánk történetének a *Chronica Hungarorum* nyomtatására szolgáltak, nyom nélkül kellett eltűnnök.

Magyarország balsorsa, mit sem a harci dicsőségtől övezett Mátyás király, sem a Leonidas-utód Zrínyi nem voltak képesek elhárítani. Európa csatapiacává tette hazánkat, s az eszmény helyét a barbarismus foglalta el. Török lófark jelképezte az emberi — méltóságot.

Míg az Istambulú vált Konstantinápolyban rövid idő múltán már dolgozott a könyvnyomtatóműhely, a mi országunkban török lovak lábai alatt veszett el minden nyoma a fejlődő civilizációnak. Magyarországi nyomdászai is csak idegen földön élhettek hivatásuknak.

Csak a reformatio hatalmas lehelete támasztotta föl a XVI. században Honterussal és Abáival újjáélesztette. A hol a felhőid nem lett úrrá, vagy a hol uralkodta meg, a civilizáció útjára a sajtó emeltjűt megmozgatták és félézárads csendje után ismét beállhatott a civilisatorius munkájával a magyar nemzet a többiek sorába — és kivethette a népek életének zord teléből és ébresztő tavaszából. — Ha a most folyó világtörténeti ünnepély alkalmából mi itt saját történetünk adatait érintjük, erre népünk önfeláldozó őrszolgálatát ad jogot. Hisz magyar hősök tetemeiből emelkedtek Európa civilizációjának sánczai. Csak az új szellem birodalmában érhetett a munka, csak ebben győzhettek a nemzetek. Az új szellem seregét toborozta lovagait, istentől áldott fejedelmektől, kik szellemük kincsét könyvekbe foglalták és sokszorosították, kik a holt nyelvek drágaságait is az élőkben tették közszemlére, hogy milliók életét felderítsék és átmelegítsék.

Igy sikerült a munka. A fekete művészet megváltó hivatását betöltötte, gyűlölet és kapzsiság ezer celszövénye dacára.

A felszabadult szó szárnyra kapott. Az egvedek gondolat-szilánkei az eszmék fejlődésére verődtek össze, mint a parányból tömegek és ebből az anyag válik. A kölcsönös szellemi érintkezés végtelen fonálán keresztül támadtak fölfedezések és találmányok, melyek mind a mi művészetünkben kell, hogy nevelő anyjukat becsüljék. Gutenberg találta meg annak még addig nem is sejtett módját, mint lehet az emberi szellem egyetemlegességét ősidóktól fogva kikristályosítani.

A tudás közkinccsé lett. A rege valóra vált: Atlas az egész világot hordja. Forgó sajtó-hengerek ezrei a vállak, melyek az élet ezer örömet és bánat viselik és a sajtó világhatalmát hirdetik. Üdv Gutenbergnek!

Es ha Thorwaldsen alkotásában, mely Mainz városát díszíti Gutenberg nagyvárán tekint világra, úgy e szemrehányó tekintet azokat illeti, kik az ő nagy találmányát a pénz és erőszak szolgálatában szentségtelenítik. Ezek fáklyái nem világítanak, de gyújtogatnak, nem fényt, de kormot terjesztenek: az igazságot feketítik. Ily idők műveltjeire vonatkozik: hazudnak, mintha nyomtatva volna.

Félézárads múlva félezerredve lesz annak, hogy az emberiség geniusa Gutenbergnek megnyilatkozott. Ezen félézárads múlva egy boldogabb nemzedék Mainzban ne csak örömmünepet, de diadalünnepet ült: a humanismus diadalát.

Addig is a nemzetek választottjai gyülekezzenek ismét Hágában békeünnepélyre, a melyen a lövegeket betűkké öntik, betűkké, melyek csak igazságért küzdenek és csak a világhosszúságot szolgálják, mint a hogy a «Hof zum Jungen»-ban, Gutenberg házában a szent könyv nyomtatásánál szokásos volt, midőn ezt hangzottatták: Legyen világosság, vajha az ég Ura meghallgatná fohászunkat, hogy az emberiség boldogan mondhasse: «Es jön világosság!» Es áldva lésszen Mainz neve!

Ezen szívből fakadó fohással üdvözljük Mainz polgárait! Budapest, 1900 június hó.

A BUDAPESTI KÖNYV- ÉS KÖNYVOMDA-FŐNÖKÖK EGYESÜLETE NEVÉN

R. HIRSCH NELLI RAJZA.

A BUDAPESTI KÖNYV- ÉS KÖNYVOMDA-FŐNÖKÖK EGYESÜLETÉNEK
MAINZ VÁROSHOZ INTÉZETT ÜDVÖZLŐ IRATA A GUTENBERG-ÜNNEPÉLY
ALKALMÁBÓL.

termékeny és sikeres hatással lesz, mint a minőnek két évtizednél hosszabb időre terjedő tanári és irodalmi tevékenysége a magyar jogtudományra nézve bizonyult.

Még két dolgot akarunk érinteni, mely, azt hisszük, lényeges vonása az új államtitkár szemléi arcképének. Az egyik kiváló szónoki képessége, melyet az egyetemen kívül a jogászegyesületben és a közgazdasági társaságban volt módunk megismerni; a másik szellemének eredeti, töről metszett magyarsága, mely valóban semmit sem veszített azáltal, hogy a legköznapoláltabb tantárgyat a legszeleesebb európai látókörrel adta elő. Ez is újabb bizonyíték, hogy a nemzeti szellem szépsége, fénye csak emelkedik, ha idegen gyémántokkal is köszörljük.

B. G.

PEKING ÉS VIDÉKE.

Irtá Cholnoky Jenő.

II.

Peking a kínai nagy alföldnek északi szögletében fekszik. A város falairól már nagyon szépen lehet látni a nyugati hegyeket, a melyek mintegy védőbástyaképen kerítik el az alföld bűzaternő rónaságait a magasan fekvő mongol pusztáktól. Mellékelt térképünk északnyugati sarkában lehet látni a nagy falnak egy darabkáját. Itt különösen nagy fontossága volt a falnak, mert a kőor belső-ázsiai hordák itt érték legközelebb a nagy alföldet. A Nan-kou szoros nevezetesen szerepet is játszott Khina történetében, mert a legkényelmesebb út a birodalom szívébe. Gyönyörű szép szurdok völgy az ott, a hol az alföldre nyílik, festőies erdők, zegzugosan futó védő falak mindentel.

Ezt a szegény falat sokat gúnyolták, s az elzárkózásnak valóságos mintaképeként, szálló igévé változott a kínai nagy fal. Pekingre rendkívül hasznos, történelmi jelentősége volt; s minél inkább világosodik az ókor és középkor Belső-Ázsiára vonatkozó történelme, annál kedvezőbb világításban áll előttünk ez a bámulatos építmény.

Mivel lovas hordák ellen kitűnő védelmül szolgált, feltartóztatta azokat a pusztai nomád népeket, a melyek a félsivatag és csak kevés népesség befogadására alkalmas magas földetéről kifelé áramlottak. A nagy falról visszaverődve aztán, mint a megtört hullám, gördült végig a néparadat Ázsia felé, úgyve, lökdösve a népeket, míg nem a hullám a legszeleesebb nyugaton, az Atlanti óceán partján törött meg. Hogy a népvándorlás Európa felé és nem Khinának vette útját, azt a nagy falnak tulajdoníthatjuk.

A nyugati hegyek között a völgyzugokban, vizesek mellett, árnyas ligetek között rejlik kolostorokban szokatlan nyaralni a pekingi idegen követei. A mi volt követünk, Czikkann Möricez báró szintén itt húszta a júniusi esőzések és a nyári forróság idején, a mig terhes hivatalát viselte odakinn. Térképünkön kis fekete pont jelöli a kolostort, volt szállását.

A hegyek tetejéről pompás kilátás nyílik az óriási alföldre. Itt tör elő a Hun-ho szurdokai-ból s kavicsos és homokkal lepi el a széles rónaságot. A folyón Lu-kou-kiánál szép köhíd vezet át, e felett láttam 1897-ben karácsonykor fátyalfény mellett épülni az új vasúti vashidat.

Ekkor építették a vasutat Paoting-fu felé, hogy aztán majd folytassák egészen le Han-kouig, a Jang-cze-kiang partjain. A földmunkák akkor már készen voltak.

A Hun-ho Tien-czin alatt egyesül az éjszakra jövő Pai-ho folyóval s Taku erődtényei között együtt öntik vizüket a Sarga-tenger nagy öblébe, a Pe-csi-li öblébe. A két folyó, főlvéve még a délről jövő Jün-ho folyót is, tekintélyes nagy víz, torkolatán még a tengeri hajók is fölmehetnek Tong-huig, a pekingi vasút első állomásáig.

Ezelőtt bizony csak a Pai-ho folyón lassan hajózáva, vagy a folyóval együtt kanyargó, kezdetleges országúton kétkerekű kocsikkal

támolyogva lehetett Pekingbe jutni s örülhetett, a ki négy nap alatt elérte a császárvárost. 1897 tavaszán azonban befejezték a vasutat s pár óra alatt Pekingbe lehetett jutni az utóbbi években.

Útközben érintette a vasút Tien-Czint, ennek a vidéknek legnagyobb és legforgalmasabb városát. A kínai városrész fallal van itt is kerítve, a falakon belül az utcák észak-dél és keletnyugati irányúak, szabályosak, de nagyon szűkek. A falakon kívül van az európai városrésze.

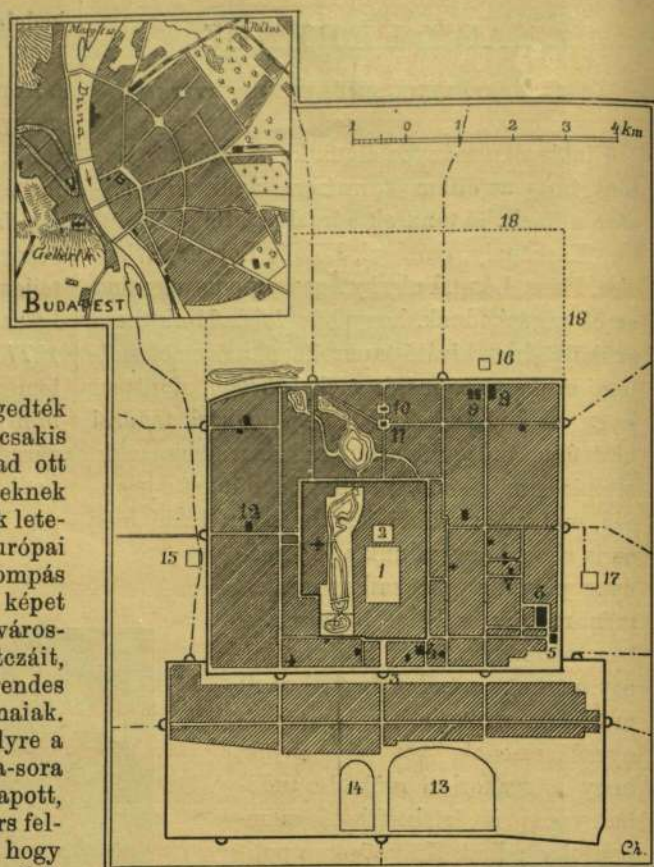
A mig ugyanis Pekingben nem engedték meg az európaiaknak a letelepedést, — csakis az idegen hatalmak követéségeinek szabad ott tartózkodni, — addig Tien-czin az idegeneknek megnyitott kikötőváros, a hol szabad nekik letelepedni. Sang-hai után ez a legnagyobb európai telep Khinában; csinos, sőt itt-ott pompás épületei, szabályos utcái épen olyan képet adnak neki, mint a többi angol gyarmatvárosnak. Különösen jól makadamozott utcáit, fényes, elektromos világítását és tiszta, rendes épületeit bámulták és irigyleték a kínaiak. Szép nyilvános sétakertje is volt, a melyre a város legszele, de talán legszebb palota-sora tekintett, mióta pedig vasútállomást kapott, megkészszerződött idegenforgalma is s gyors felvirágzásnak nézett eléje a város. Igaz, hogy állomás-épülete egyszerű kis földszintes hajlék volt, de az a néparadat, a mely ostrom alá vette minden vonat érkezésekor, nagy jelentőségűvé tette a várost és állomását. Nagyon szerették a kínaiak ezt a vasutat. Mindig zsúfolva voltak a vonatok, még a negyedik osztály is; pedig ez nem állt másból, mint fedetlen teherkocsiból, a melyen olyan sűrűn álltak egymás mellett az emberek, hogy lehetetlenség volt leülni.

Egyébként Tien-czinről valami sokat nem lehet mondani. Az európai városrész bár csinos, tiszta, de unalmas és feszes is volt egyszer-mind; minden ember az urat játszott a valóssággal már gyalog járni is lealázó volt, annyira elkényeztettek az idegeneket a *jinrikas* nevű japáni kétkerekű gyaloghíntők. Ez pótolja ezekben a gyarmatvárosokban a közúti vasúttakat. Olesó, gyors és a mellett kényelmesebb, mint a közúti vasút, mert mindenki oda megy rajta, a hova akar.

A mig Peking közvetlen környezete kavicsos és homokos, de kitűnően termő rónaság, addig Tien-czin vidékét az árverek majdnem lakatlanná tették. A tenger partjától befelé szinte egészen Tien-czing homokos, teljesen kopár vidék terül el, a mely csak azért nem válik sivataggá, mert az árverek folytonosan elborítják. Csak a folyó mentén van sűrűbb lakosság, a hol a közlekedés, a kereskedelem s a folyó maga megélhetést biztosít a népek. De csak annyira távozzunk a folyótól, a meddig a vasút szeli az alföldet, már is vigasztalan, komor sötétbarna színű, nedves homok-pusztaság terül el mindenfelé, a merre csak a szem lát.

A vasútépítés maga is nagyon sokat szenvedett az árverektől, különösen a Pai-ho jobb partján. Lang-fang vidéken azonban magasabb a térszín, a hol már lombok alá bujt hajlékok, gondosan művelt kertek és apró falvak között zakatol a vonat. Huang-czun után nagyot kanyarodik a vasút, hogy kikerülje a császár vadaskertjét, a melybe idegennek nem szabad betenni a lábát, noha már ugyan régen volt, hogy ott császár vadászott volna.

A vonat, a melylyel én mentem első ízben Pekingbe, csak kavics-vonat volt, a mely mögé egy szalonkocsit csatoltak. Ebben húztuk meg magunkat néhány társammal együtt éjszakára is, a mig a vonat az egyik állomáson éjelezett. Másnap még egy darabbal odébb vitt bennünket, aztán vége volt a pályának. Innen kocsikkal kellett a városba menni, rettenetes dűlő-utakon. Az út a városon kívül még csak hagyján. Olyan volt, mint a mi rozsd dűlőutaink. De a város falon belül kövezetre értek a kocsik. Oh, ez az út a kövezett utcákon életem legsötétebb emlékei közé tartozik. A kínai városon végig fél óráig tart az út, aztán előli végre az utas a tatár város déli középső kapuját, a melylyel szemben van a császári palota főbejárata. A város kapuja felett az a hátulsó, oszlopos épület a kínai építészet egyik remeke. Valóság

PEKING TÉRKÉPE.

1. A császár palotája. — 2. Mé-san (Szén-hegy). — 3. Czien-mönn (Égi-kapu). — 4. Európai követeségek és vendéglő. — 5. Observatórium. — 6. Vizsgáló helyiségek. — 7. Czung-li ja-mönn. — 8. Láva-templom. — 9. Kon-fu-cze temploma. — 10. A nagy harang tornya. — 11. A nagy dob tornya. — 12. Pai-tha-sz. — 13. Tien-tan (Az Ég temploma). — 14. A földművelés temploma. — 15. A Hold temploma. — 16. A Föld temploma. — 17. A Nap temploma. — 18. A mongol dinasztia fővárosának falmaradványai.

klasszikus építmény, a melyen a legjobb alkalom kínálkozik a kínai építés tanulmányozására. A város egyéb látványairól és nevezetességeiről már a múlt alkalommal szóltam, itt csak néhány képet mutatok meg be.

A vendéglő a követeségek utcájában van, közvetlen a francia követeség mellett, a lazarisza misszió egyik telkén. Mintán európaiaknak nem szabad Pekingben letelepedni, a vendéglős és kereskedő csak tűrt alak, olyan cím alatt, hogy a vendéglő a diplomáciai küldötteknek szolgál az üzlettel együtt. Egyszerű kínai stílusú ház, néhány kényelmes szobával, nagy étteremmel a melyben egyetlen asztal körül közösen étkeznek, meghatározott időben a vendégek, a vendéglőssel együtt. A vendéglős egyszerűen a turistákat is ellátta utasításokkal, fölserelte a karavánokat, stb. Rendesen a nagy falhoz és Ming-sirokhoz rándultak ki a turisták, a mihez mintegy három napra volt szükségük. A két éjszakát Nan-kouban és Csang-ping-csouban töltötték, a hol a vendéglősök már megbarátkoztak az európaiakkal s lehetőleg minden kényelmükről igyekeztek gondoskodni.

A vendéglős adott vezetőt a láva-templom s egyéb nevezetességek megtekintésére is, kis magyarázó füzetet is nyomott a turisták markába, a melyből azonban senki sem lett okosabb.

A mint az utolsó jelentések mondják, a vendéglő is elpusztult a francia követeséggel együtt, a melynek kis kápolnája szokatlan vasárnaponként a követeségek istentiszteletre összejönni.

Azt hiszem, hogy nagyon hosszú idő fog elmulni, míg a turisták ismét meglátogathatják Pekinget és vidékét. Ha sikerül is elfojtani az európaiak elleni mozgalmat, a nép szívéből a gyűlöletet semmi sem fogja kioltani, s aztán meg az elpusztult telepek, épületek nem fognak ismét egyhamar felépülni, azt hiszem, senkinek sem lesz kedve Khina területén házépítésbe fektetni a tőkéjét, ha egyszer azt látják, hogy a hatalmak nem tudják azokat a lázadó dűhe ellen megvédeni.

A TRÓNÖRÖKÖS ESKÜTÉTELE.

Ferencz Ferdinánd trónörökös főherceg június 28-án tett esküt a bécsi Burgban Magyarország és Ausztria miniszterei, titkos tanácsosok, egyéb

A PEKINGI CSÁSZÁRI PALOTA FŐBEJÁRATA.

tak: a főhercegek, a közös, magyar és osztrák miniszterek, s a belső titkos tanácsosok nagy számmal, köztük két bíbornok: Gruscha hercegei és Schlauch nagyváradai püspök.

Midőn a főszertartásmester a királynak jelentette, hogy a gyülekezet teljesen együtt van, *Ő Felsége* belépett a titkos tanácsosok termébe, hol a megjelentek fejhajrással üdvözölték.

A király a trón előtt állva intézett beszédet a jelenlétűkhöz. Említette, hogy Ferencz Ferdinánd főherceg Chotek grófnővel való házasságához töle kért engedelmet, s ő, szeretett rokona iránti vonzalból, ezt az engedelmet megadta. Chotek Zsófia grófnő nemes törzsből ered, — mondá a király — de családja még sem tartozik azok közé, a melyek Házam szokásai szerint egyenrangúknak volnának tekinthetők. Ezen házasság tehát morganatikusnak tekintendő és az ezen házasságból származó nem osztozhatnak azon jogokban, a melyekkel az uralkodóház tagjai bírnak. Ferencz Ferdinánd főherceg esküt fog tenni, hogy ezt elismeri.

A király hangja különösen megindult volt ott, midőn a főherceg szívonzalmáról tett említést. *Ferencz Ferdinánd* főherceg az egész beszéd alatt merev, katonai magatartásban állt; a kik azonban

állami és egyházi méltóságok s a hadsereg képviselői előtt, az uralkodó jelenlétében, hogy Chotek grófnővel kötendő házassága után hitvese királynéi és császárnéi méltóságra, ezek jogaira igényt tartani nem fog, valamint származható gyermekei sem a királyi és császári hercegek jogaira. Az uralkodó család házi törvényei követelték ezt a lemondást, melyet mihielyt a magyar képviselőház összeül, az országgyűlésnek elé is terjesztenek, hogy törvénybe iktattassék.

A házasság útjában álló nehézségek ilyen formán elhárítván, a vonzódo szívek egyesülését többé mi sem akadályozza.

Száll Kálmán miniszterelnök kellő időben értesítést kapott Ferencz Ferdinánd házassági szándékáról. A morganatikus házasság a trónöröklés jogát illetően, szükség volt, hogy a törvények rendelkezései érintetlenül hagyassanak. A miniszterelnök még néhány nap előtt Bécsben járt, hogy az utolsó tanácskozáson is résztvegyen. A trónöröklés eddigi rendje megmarad, vagyis Ferencz Ferdinándnak trónutódja öccse *Ottó* főherceg lesz, illetőleg az ő gyermekei születésük rendjében. A magyar országgyűlés elé terjesztendő törvényben semmi egyéb nem lesz, mint Ferencz Ferdinándnak esküvel megerősített kijelentése, hogy Chotek Zsófia grófnő és a vele kötött házasságból származó gyermekek az uralkodói jogokról lemondtak. A pragmatika szankciója szerint Magyarország uralkodója csak osztrák főherceg lehet, a ki Ausztria császárságára is jogosult. A trónörökös és esetleges uralkodó gyermekei főhercegi ranggal nem bírván, Magyarországra jogot nem tarthatnak. A magyar minisztertanács január 26-án tárgyalta azt a törvényjavaslatot, melyet e házasság kapcsolatában a magyar törvényhozásnak be kell nyújtani.

A Burgban június 27-én délelben családi tanács volt, melyen a királyon kívül Rajner, Frigyes, József, Ferdinánd Károly, Lajos Viktor, Lápót Ferdinánd és Lápót Szalvátor főhercegek vettek részt. A tanácskozás másfél óráig tartott.

A magyar miniszterek, valóságos belső titkos tanácsosok június 27-én utaztak Bécsbe, hogy a trónörökös főherceg lemondásának tanúi legyenek. Ugyanakkor ment Bécsbe a lemondás állami tényének tanúja gyanánt *Schlauch* Lőrincz nagyváradai bíbornok-püspök is. Az ország primása, Vassary Kolos herceggel együtt a lemondás miatt nem jelenhetett meg.

Az eskütétel. Június 28-án déli 12 órakor ment végbe a bécsi Burgban *Ferencz Ferdinánd* főherceg ünnepélyes eskütételének államjogi aktusa, küszöbön levő morganatikus házassága alkalmából. A Burg udvarán és környékén nagy közönség nézte a fényes fölvonulást. Egymásután érkeztek és gyülekeztek össze a Burg nagytermében a meghívot-

közül állottak hozzá, láthatták, hogy a főhercegen is mély megindultság vett erőt.

Most *Goluchowski* gróf külügyminiszter, mint a császári ház minisztere, felolvasta az okiratot, mely hasonló tartalmú, mint a királyi beszéde.

Ferencz Ferdinánd főherceg ekkor a tróntól jobbra álló asztalhoz lépett, a melyen a feszület állott, ott keztyűtlen jobbának két ujját a szentírásra tette, balkezebe vette az eskümentát, azt szóról-szóra hangosan fölolvasta és így az esküt is letette, melyben elismeri, hogy házasságát gróf Chotek Zsófiával morganatikus házasságnak tekinti, hogy a gyermekeket, kik Isten áldó kegyelméből majdan e házasságból származnak, nem egyenrangúknak s a pragmatika szankciója értelmében is úgy az Ausztriában, mint a Magyarországon való trónöröklésre nem jogosítottaknak tekinti.

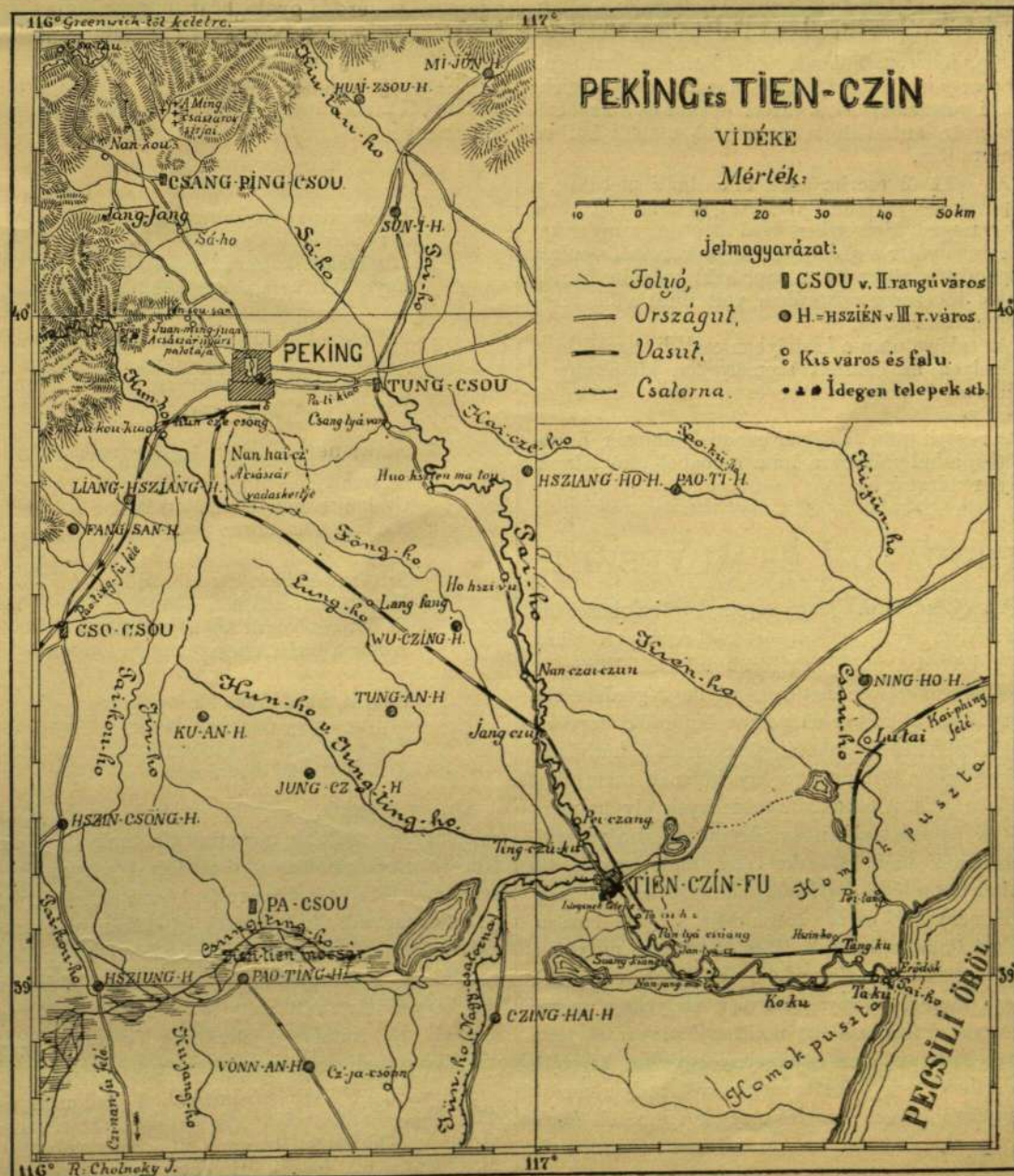
Azután a főherceg aláírta az okiratot, még pedig a németet németül: „*Erzherzog Franz Ferdinand*”, a magyart magyarul: „*Ferencz Ferdinánd főherceg*.”

A rövid ideig tartó szertartás ezzel véget ért, a király visszavonult belső termeibe, és miután *Ferencz Ferdinánd* a főhercegekkel sorra kezét szorítva szintén távozott, a jelenlevők széjjel szórtak.

Az okirat, melyet a főherceg aláírt s melynek magyar példányát az országgyűlés elé terjesztik, lényegben megfelel a királyi beszédnek és az eskü szövegének. Befejezése így hangzik: „Soha sem fogjuk megkísérteni, hogy ezt a mostani nyilatkozatunkat visszavonjuk, vagy valamit tegyünk, a mi arra célozna, hogy annak kötelező erejét gyengítse vagy megszüntesse.”

Az eskütétel után a magyar kormány tagjaival együtt számos magyar titkos tanácsos tisztelettel a két Ház elnökeinek vezetésével a főhercegnél.

Az esküvő előkészületei. Éjszaki Csehországban, Reichstadtban — melynek nevét I. Napoleon fia, a korán elhunyt reichstadti herceg tette emlékeztetéssé a történelemben — július elsején, vasárnap megy végbe az esküvő. A házasság nyilvánosan háromszor volna kihirdetendő, de fölmertessé — dispensáció — egyszeri kihirdetés is elegendő. *Ferencz Ferdinánd* házasságának kihirdetésére a június 29-iki Péter-Pál ünnepet tűzték ki, az augusztinusok bécsi templomában.

* Megjegyzem, hogy ezt a „Pe-csi-li öblő” elnevezést a kínaiak nem ismerik. Ők ezt az öblöt is Sarga-tenger (Hoang-hai) néven nevezik.

A NAGY HARANG TORNYA PEKINGBEN.

VENDÉGLŐ-UDVAR PEKINGBEN A KÖVETSÉGEK UTOCZÁJÁBAN.
E vendéglőt, mely az európaiak találkozó helye volt, a lázadók elpusztították.

KHINAI KÉPEK

Mária Terézia főhercegnő, néhai Károly Lajos főherceg özvegye, a trónörökös mostohaanyja leányai-val, Mária Annunciata és Erzsébet Amália főhercegnővel június 26-ikán érkeztek Reichstadtba, a hova igen sok kíváncsi érkezett. Az esküvőre azonban csupán a család legközelebbi tagjai mehettek be a kastély szűk kápolnájába. A királyt herceg Liechtenstein főudvarmester fogja képviselni. Julius elsőjére várják Ottó és Ferdinánd főhercegeket, valamint a menyasszony rokonait, köztük fivérét, gróf Chotek Farkast. A völégény csak Julius első napján délre, az esküvő órájára érkezik.

Az esketési rövid szertartást a reichstadti plebános végzi. Az esküvő után az ifjú pár Konopistba, a völégény csehországi birtokára utazik. Egy bécsi hír szerint meglehet, hogy dr. Marshall prépost adja össze a fejedelmi párt. Dr. Marshall nevelője volt a főhercegnék és még ma is meghitt embere. Mint tanuk szerepelnek az esküvőn: a trónörökös részéről az udvarmester, Chotek grófja részéről pedig gróf Chotek Farkas. Ferencz Ferdinánd főherceg külön kívánságára az esküvő alkalmából nem tartanak semmi ünnepet.

Chotek Zsófia grófnő, a ki jelenleg az Aussig melletti Gross-Priesenben időzik, június 30-ikán délután érkezik Reichstadtba. Megérkezésekor, valamint elutazásakor nem a városon, hanem a kastély kertjén át fog a kastélyba menni, illetőleg onnan elmenni. Míg Chotek grófnő a kastélyban bemutatkozik a főhercegnőknek, addig Ferencz Ferdinánd főherceg az első emeleten fogadni fogja a reichstadti polgármestert, a városi dékánt és a kapucinus gyárdiánt. Este a legszűkebb családi körben vacsora lesz.

Az esküvői szertartást a reichstadti plebános, a kapucinus-gyárdián, valamint a Mária Terézia főhercegnő kíséretében levő András magyar kapucinus páter segédletével fogja végezni. András kapucinus páter az a pap, a ki mindig Károly Lajos főherceg udvarában volt, mint a főherceg magyar társalgója.

Az esküvő után a kastélyban családi reggeli lesz, a melyen az említett személyeken kívül még a reichstadti polgármester és a városi dékán is részt vesz.

A reggeli után az új pár azonnal elutazik Konopistba, a hol számukra húsz szobából álló lakosztályt rendeztek be.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* A „Vasárnapi Ujság” regénytörténeti regényt kezdünk meg Vértessé Arnold jeles írónk tollából. E regény Magyarország történetének egyik legérdekesebb korszakát, a kurucz-világot, a bujdosók fegyverforgatását Thököly bukásáig festi, azzal a körhússal, melyet a történeti regény írójának szem előtt kell tartania. A rendkívüli események oly halmaza követi egymást ebben az időszakban, hogy történetünknek más korszakait alig mutathatunk föl ahhoz hasonlóan. A bujdosók kalandos élete, Thököly tüntetőszertű csodás szerencsése, a gyors bukása, Zrínyi Ilona szerelme a lázas küzdelem, melybe a legnemesebb s a legvadabb indulatok vegyülnek össze, mindez bő anyagot nyújt, melyből a szerző az egykorú források alapos áttanulmányozása után kiválogatta azt, a mi egy regény egységes keretébe illeszthető, s így alkotta meg művét, mely nemcsak tárgyánál, hanem zamatos magyar stílusánál fogva is ép oly érdekes, mint kellemes olvasmányul szolgál.

Sz. Szigethy Vilmos. A trubadur a királykisasszonynak. Nagy-Becske 1900. — A romantikus cím jól talál a romantikus tartalomhoz. Szigethy Vilmos ha nem trubadur is, de oly költő, kiből semmi sincs a naturalista, vagy a dekadens irányból. Egész lelkével a romantizmus világa felé fordul, képzeletét ez illeti, szívét ez ejti édes álmodásba. Az idegen költők közül úgy látszik Heine (a szentimentális édes-bús dalok költője, nem az ironikus Heine), a hazaiak közül pedig Endrődi hatott legjobban rá; de azért nem utánzó, saját lelkének is van elég tartalma, s a kis kötetből egész sorát idézhetjük a költeményeknek, melyek csinos, kerekded, hangulatos lyrai apróságok. Ilyenek pl. a „Hiába sirom”, „Nem jó lesz”, „Szeretnélek elfeledni”, „Őszi dalok”, „Panasz”, „Bocsáss meg”, „Egyedül vagyok”, „Budapestem”, „Az első frók”, „Áldjon meg az Isten”, „Tavas az őszben”, „Fényes az álom”, „Nem is tart már”. Szigethy Vilmos dalai lágyak, olvadók, nyelve is elég színes, lendületes. De fölöttai is vannak, ilyen például az a névelőnek újabban nagyon fölkapott fölösleges és magyartalan használata pl. „A karjaid közt édes nyugvás lesz” vagy „Azután elvonul a közeledből” stb. A kis kötet kiállítása, kivéve túlságos hosszúság alakját, nagyon csinos, díszesre válik a vidéki nyomdaiparnak. Az initálék és szélrajzok többnyire kedvesek, de azt hisszük, idegenek. A gyűjteményből mutatványul álljon itt a következő kis költemény:

Hiába sirom...

Hiába sirom vissza immár
A régi gyermek-álmokat,
Mindenkinek szabad szeretni,
Egyedül nékem nem szabad.

Mi másnak boldogság, reménység,
Nekem gyötrelmes fájdalom,
S rajongó szívem szent szerelme
Panaszra válik ajkamon.

Hiába, nem szabad szeretnem,
Szívembe bárhogy ég a láng.
Csak új csalódás érne ismét,
S üdvöt nem hozna úgyse ránk.

Szívem vérezhet bár utánad,
Nem látod omló könnyemet,
Csak mosolygóni fog az ajkam,
A míg a bánat eltemet.

Nem is marad más fenn utánam,
Mint néhány fájó, bús dalom
S úgy megyek át a másvilágra
A te neveddel ajkamon.

Khinai képeink, melyeket múlt héten és jelen számunkban közlunk, nagyrészt Cholnok Jenőnek Khinában tartózkodása alatt ott fölvert s lapunk részére átengedett fényképei után készültek, néhányat pedig ugyancsak Cholnokynak „A sárkányok országa” című alatt közelebb megjelent könyvéből vettünk át. E 365 oldalra terjedő, szép kiállítású és sok képpel illusztrált nagy kötet Köves és Boros könyvkiadó-hivatalában jelent meg Veszprémben, s ára fűzve 10, díszkötésben 13 korona.

Magyar frók élete és munkái. A Tudományos Akadémia megbízásából írta Szinyei József, kir. tanácsos, a Nemzeti Múzeumi hírlapkönyvtár őr. Megjelent a 62. füzet (VII. kötet hetedik füze), mely a Légrady és Leszai nevek közé eső 192 író-

nak élettrajzát foglalja magában, köztük Leiningen-Westerburg Károly gróf, 1848–49. tábornok; Lenau Miklós, német költő; Lendvay Márton színművész élettrajzát. Az eddig megjelent 62 füzetben 13,146 írónak élettrajza és munkáinak jegyzéke van felsorolva. A munka Hornyánszky Viktor könyvkiadó kiadásában jelenik meg és egyes füzet ára egy korona.

Az „Új Magyar Szemle” júniusi kötete érdekes tartalommal jelent meg. Halász Imre ír benne tanulmányt a magyar államháztartás jövőjéről, Pauler Gyula a magyar nemzet első szerepléséről, Alexander Bernát Diderotról, Radó Antal D'Annunzióról, Ferenczy Zoltán „Széchenyi és Kossuth írói harca” című költeményét, Gelléri Mór a munkanélküliségről megkezdett cikksorozatát fejezi be. Ezenkívül Rákosi Viktor „Elnémült harangok” című eredeti regényének folytatását közli a füzet, melyet több kisebb közlemény fejez be. „Az Új Magyar Szemle” Dr. Blaskovics Sándor és Ambrus Zoltán szerkesztik. Egy-egy kötet ára két korona.

Új Munkácsy-kép a Nemzeti Múzeumban. Munkácsy Mihály özvegye a Nemzeti Múzeumnak ajándékozta elhunyt férje legutolsó festményének, az „Ece homo”-nak vázlatát, s ez már meg is érkezett Budapestre és ki van állítva a Nemzeti Múzeum képtárában. A vázlat négy négyzetméternyi, beosztása, színe csaknem ugyanazonos a nagyban elkészült festménnyel, s a részletekben is jól kidolgozott. Ezzel összesen tizenegy olajfestménye és két rajza van Munkácsynak a Nemzeti Múzeum képtárában. Ott vannak: „A honfoglalás”, „A Siralomház” másodpéldánya, az „Újjonozás”, Liszt Ferenc arcképe, „Petőfi bűstája szülőházától”, (Munkácsy első festménye), „Mégis mozog a föld”, egy női tanulmány a siralomházhoz, a „Közelgő vihar”, a „Kukoriczás” és az „Őszi táj napnyugtakor” című olajfestmények és oláh asszonyokat ábrázoló két rajz.

Munkácsy-kiállítás Londonban. Munkácsy Mihály műveiből Londonban kiállítást rendeztek a Continental Galleryben. A kiállítás a mesternek huszonhat munkáját mutatja be, köztük „A sztrájk” és „A javíthatatlan” életképeket. Munkácsy Mihály működését Londonban jól ismerik s ez magyarázza meg a szokatlan érdeklődést, a melyet a kiállítás iránt tanúsztanak. Londonban különben is külföldi mesterek kiállítását nem igen látogatják. A tavalyi Veressagin-kiállítást is közömbösen fogadták.

Fővárosi képzőművészeti díj. A koronázás 25-éves jubileumakor Budapest főváros alapítványt tett, melynek kétvenként 4000 koronára menő kamatait különböző művelődési célok támogatására és jutalmazására fordítják. Az idén ez a jutalom a festőket illette. Hat festőművészről érkezett kérvény a városi hatósághoz a jutalomért. A tanács Hegedűs László történelmi és egyházi festő ajánlotta a közgyűlésnek kitüntetésre. A közgyűlés jun. 27-ikén a tanács javaslatát el is fogadta.

Arad megye törvényhatósága megbízza Innocent Ferencz ismert festőművészt, hogy boldogult Erzsébet királyné arcképét életnagyságban fesse meg.

KÖZTÉTELEK ÉS EGYLETEK.

A Magyar Tud. Akadémia jun. 25-ikén tartotta a szünidők előtti utolsó ülését, Than Károly elnök-lésével.

Szily Kálmán főtitkár meleg szavakban emlékeztetett meg Hollán Ernő elhunytáról, kit negyvenkét esztendő előtt választott az Akadémia tagjává. Jelenlétére továbbá, hogy a Köcsán-féle történelmi szin-

műi pályázatra 8 pályamű érkezett. Az I. osztály Vadnay Károly, Berzák Árpád és Herczeg Ferenczet küldte ki bírálóknak. A sok vitára okot szolgáltatott Bródy-díj dőlőgán az I. osztály az újjáalakítandó Bródy-bizottságba szavazással Gyulai Pál és P. Thewrewk Emilt küldötte ki. Az ez ügyben beadott két indítvány fölötti javaslatlételre pedig ötös bizottságot alakított, melynek tagjai: Szász Károly, Joannovics György, Jókai Mór, Beöthy Zolt és Gyulai Pál. A II. osztály a Bródy-bizottságba

a szántóföld, s e kettő harca gazdasági viszonyainak csak kárára volna. A sűrű tetszésnyilatkozatoktól félbeszakított beszéd után Csörgő Államtitkár bemutatta a tisztviselőket az új államtitkárnak, a ki hosszabb ideig beszélgetett velük.

A kőbányai templom fölszentelése. A főváros egyik szép és monumentális épülete Kőbányán az új plebánia-templom, mely Lechner Ödön tervezete

PEKING KAPUJA.

KHINAI KÉPEK.

Ballagi Aladárt és Pulszky Ágostont választotta, míg az indítványok tárgyalásával Szilágyi Dezsőt, Láng Lajost, Ballagi Aladárt, Gaál Jenőt és Concha Győzöt bízta meg. A titkár jelentette továbbá, hogy gyarapodott a Széchenyi-múzeum is. A legérdekesebb Podmaniczky Géza báró ajándéka, a ki az ereklyetárnak egy fényezett szavazó-szekrényt jutott, melyet Széchenyi a harmincas években ajándékozott a pestmegyei agrár-sz. társaságnak.

Azon előfizetőinket, kiknek előfizetése június hó végén lejárt, fölkérjük előfizetéseik mielőbbi megújítására, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

Koronaértékben

	Egész évre	Félre	Negyed-évre
A Vasárnapi Ujság	16 —	8 —	4 —
A Világkrónikával együtt	19 20	9 60	4 80
A Vasárnapi Ujság és Politikai Újdonságok a Világkrónikával	24 —	12 —	6 —
A Politikai Újdonságok a Világkrónikával	10 —	5 —	2 50

Az előfizetések a „Vasárnapi Ujság” és „Politikai Újdonságok” kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. szám küldendők. Egyes előfizetések legcélszerűbben posta-utalvány által eszközölhetők.

MI UJSÁG?

A király szobra az ország határán. Magyarországnak szélén, Bruck-Ujfalubau, a mely község nem rég került vissza magyar közigazgatás alá, június 24-én leplezték le a király mellszobrát, Zala György művét. A szobor a királyt deréig ábrázolja födétlen fölül. A leleplezési ünnepélyen gróf Pálffy-Daum Vilmos mosoni főispán, Pogány József alispán és Rabosky Géza, a község jegyzője mondtak beszédet. Az ünnepélyről a királyt táviratban üdvözlötték. Ő Felsége köszönetét a kabinettiroda táviratban közölte a főispánnal.

A kereskedelmi miniszterium új államtitkára, dr. Nagy Ferencz, jun. 26-ikán délelőtt tette le a hivatali esküt Hegedűs Sándor miniszter kezébe. Az eskütelő után az új államtitkár Hegedűs miniszter bemutatása a tisztikárnak. Dr. Nagy Ferencz államtitkár erre beszédet mondott, kiemelve, hogy noha túlnyomólag földművelő államban élünk, de azért mégis a kereskedelem és ipar föllendülésében kell keresni hazánk jövő fejlődésének kulcsát. A földat súlyos, de oly céltudatos vezetéssel a minő Hegedűs miniszter és önzetlen, kitartó munkatársakkal, lehetséges lesz a kitűzött célt elérni. Az a talaj, a melyből a kereskedelem és ipar kinőtt:

és vezetése alatt épült. Június 27-én, Szent László ünnepén szentelték föl, mert a templom védőszentje a hős és szent magyar király.

A templom és környékét földszítették, s az ünnepre sokan gyűltek össze a főváros többi kerületeiből is. A fölszentelést Boltzár József érseki vikárius teljesítette. Először is a templom előtt elhelyezett harminczöt mázsa új harangot szentelték föl, melyet Dianhy Guidó ajándékozott. Zárt ajtókat mögött ment végbe a templom fölszentelése, s ezután bevonult az ünnepelő közönség a templomba, Márkus József főpolgármesterrel, vele a főváros előkelő vezetőiből s a kőbányai református egyház és izraelita hitközség képviselői. Hock János orsz. képviselő, kőbányai plebános mondt beszédet. A templomi szertartás után ünnepi lakoma volt a kőbányai elöljáróság épületében.

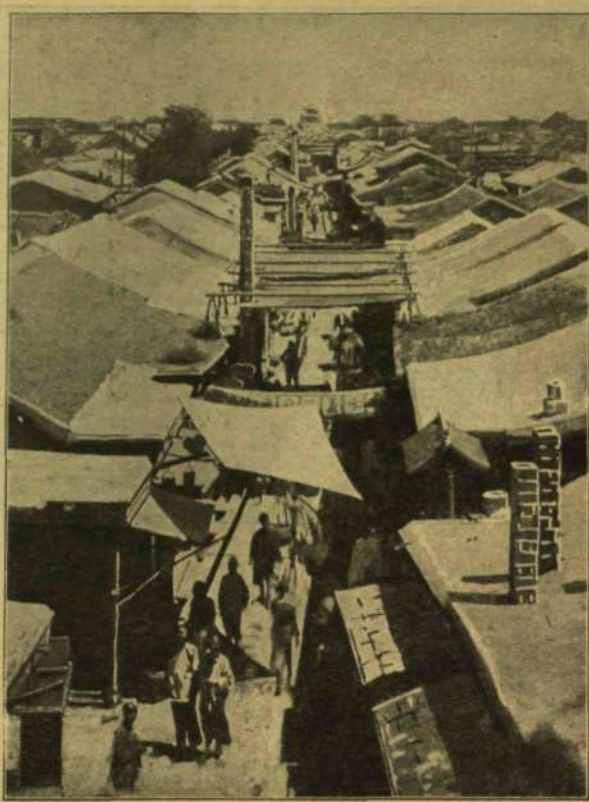
Házasság. Farkas Elemér dr., fővárosi orvos, néhai Török Pál szuperintendens unokája vasárnap tartotta esküvőjét a Kálvin-téri református templomban Szász Margittal, Szász Károly református püspök leányával. Tanuk voltak: Vargha Gyula, miniszteri osztálytanácsos és a Kisfaludy-társaság titkára, s Farkas József teológiai tanár.

Női tanulók érettségi vizsgálat. A fővárosban az ideai iskolai év végén ötven női tanuló tett nyilvános érettségi vizsgálatot. Most volt ugyanis az első alkalom, hogy az öt évvel előtti iskolai reform következtében a női tanulókat eddigi tanulmányaik az érettségi vizsgálatra képesítették. A VII. kerületi állami gimnáziumban — hol női gimnázium is van — a 8-ik osztálybeli 26 tanuló kisasszony közül 18 ment érettségire, s 17 sikerrel vizsgázott. Az országos nőképző intézetben 24 kisasszony jelentkezett, s megfelelt 22. Köztük van jeles költőnek, Vargha Gyulának leánya, Ilona. Az érettségit tett kisasszonyok közül többen tanári és orvosi pályára készülnek.

Nagy-Váradról írják: Ritoók Zsigmond, a nagyváradi kir. tábla elnökének leánya, Ritoók Emma jeles eredményt ért el az érettségi vizsgálatot. A kisasszony neve nem ismeretlen az irodalomban sem. Ritoók Emma lefordította és önálló kötetben kiadta Kieseland norvég író műveit, a miért a kritika dícsérettel adózott neki. Ritoók Emma tanári pályára lép és ősszel beiratkozik a budapesti egyetemre.

A Gutenberg-ünnep. Mialatt Mainzban, Gutenberg szülővárosában messze földről érkezett küldöttek jelenlétében több napig tartó ünnepélyekkel ülték meg a könyvnyomtatás feltalálójának ötszázadik születési évét, addig Magyarországon is több felé rendeztek Gutenberg-ünnepet. A budapesti nyomdászok díszes albumot adtak ki, melybe kiváló irodalmi férfiak írtak közleményeket; június 24-én vasárnap délelőtt pedig a Vigadó termében rendeztek ünnepet.

Megjelentek az összes budapesti nyomdász-dal-

UTOZA TIEN-CZIN KHINAI VÁROSRESZÉBEN.

egyesületek, a közélet, a társadalom sok előkelősége. Képviseltette magát a főváros Faller Ferencz tanácsossal, a tudományos Akadémia Szily Kálmán főtitkárral és az irodalmi körök szintén. Az ünnepet az egyesített nyomdász-dalárdák nyitották meg. A „Gutenberg-emlék” című alkalmi darabot adták elő. Grossmann Miksa elnöki megnyitót mondott, ismertette a nap jelentőségét; Gabán József Morócz Jenő alkalmi költeményét szavalta. Majd dr. Vázsonyi Vilmos mondt beszédet Gutenberg találmányának jelentőségéről s arról a szerepről, melyet ez a találmány a demokrácia létrehozásában vitt. Utána dr. Dézsy Lajos egyetemi könyvtárnok ismertette a nyomtatás fejlődését. Az ünnepet a munkások egyik vezetőjének, Bokányi Dezsőnek beszéde zárta be. Délután három órakor a kőbányai régi sörház összes helyiségeiben folytatták az ünnepélyt énekek, szavalattal és katonai zenekar közreműködésével.

Koszorú Körösi Csoma Sándor sírján. A híres magyar kutatónak, Körösi Csoma Sándornak a Himalaya alján, Darzsilingben van a sírja. Nem régebben egy magyar ember, Schweiger Imre, a pilismaróti téglagyár igazgatója járt ott s nemzeti szalaggal díszített koszorút vitt a sír. Meglepetve látva, hogy a magyar tudós sírját kegyeletes kezek gondozzák.

Hazai fürdőinkből. Frigyes királyi herceg, felesége nejevel, Izabella főhercegnővel s az egész családjával az idei nyarat is — mint értesülünk — Alsó-Tátrafüredre fogja tölteni, s az „Őzike” nyaralót már be is rendezték a magas vendégek fogadására. — A fenséges család immár negyedszer keresi fel e gyönyörű hazai fürdőt, mint annál örvendetesebb, mert ez a körülmény fényesen igazolja, hogy egyes magyar fürdők is képesek a legmagasabb igényeket is kielégíteni, ha a természet nyújtotta kincseket egy kis áldozatkészséggel fel tudjuk használni, s a vezetést kipróbált kezre, s oly egyénekre bízzuk, mint dr. Papp Samu orsz. képviselő, fürdőorvos, és Horti Valér igazgató, kik tapintattal, szakértelemmel és odaadással működnek fürdőink kulturális színvonalának emelésén.

Rheuma, csusz, kőszvény és epeköbajok biztos gyógyíthatók a tudományon alapon álló Dr. Rissó-féle citrommedo kúrával. Ismertetést ingyen és bérmentve küld Szabady János gyógyszerész Budapesten, Damjanich-utca 2/c.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a legközelebbi napokban: Ruff Konrád, dr., a budapesti ref. főgimnázium tanára, ismert író és pedagógus, a „Tanulók Lapja”-nak megalapítója és több éven át buzgó szerkesztője, hosszú szenvedés után, Budapesten. — Maly István, kuriai bíró, a temesvári törvényszék elnöke, a magyar bírói kar egyik kiválósága, 63 éves korában, Temesvárt. — Bonos Sándor, az unitárius főgimnázium igazgatója, 37 éves korában, Kolozsvárt. — Molnár József, apát-plebános, katonalelkész, ki csak a tavasszal vonult nyugalomba; Gölniczványa rokonaihoz költözött s ott érte a

Legjobb és leghirvezebb
pipere hólgyor: a
La
VELOUTINE
Különleges Rizapor
BISMUTTAL VEGYITVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ.
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
legújabb érvényes
SAVANYU-KÚT

Angol sportjátékok,

valamint saját készítményű torna-
eszközök, függőágyak, mindennemű
hálók, zsákok, ponyvák,
zsinegek és gazdasági kö-
télárúk legújabb árjegyzékét
kiváratra bérmentve küldi.

SEFFER ANTAL
Budapest, IV., Károly-u. 1., boltsz. 12.

SODOR
Folyékony szén-savtartalmú szénsóvíz, melynek segítségével
mindenféle, bárhol szén-savtartalmú szén-sav, olcsó,
űdítő és hűsítő italokat (szódavíz, seltet, limonádé, szik-
víz, málna, gaszosa, pezsgő, tej stb.) készíthet az e széna-
sav-szerű palackban a mellékelt utasítás szerint. A széna-
sav-vegyülete. A kezelés egyszerű, kényelmes. A folyadék lehűl.
1 doboz 10 sodorhőveljével 60 kr. Egy hozzá szükséges, min-
denkorra használható palack 3 ft. Sodorpalest, mely egy-
hat, mint a szódavíz, 4 ft. Részletes leírás és utasítás kivá-
ratra ingyen és bérmentve. Képviselet a magyar korona
országai részére Budapest.

Kertész Tódornál
Kriszta-ter.
Geitner és Rauschnál
Andrássy-út 8.

REPRODUKÁLO-MŰINTÉZET
PHOTO-ÉZINKOGRAFIA
WOLFF
MANFRÉD
VILÁGI
MŰTÉP
KIRÁLYI UTCA
AUTOTYPIA
PHOTOGRAPHIA
PHOTOLITHOGRAFIA
PHOTOCALIGRAFIA
BUDAPEST, VI., Király-utca 30.

„A világ legjobb sámfája“
FÖLDVÁRY IMRE
főrudivat és fehérnemű
raktárában.
párja
frt 1.50
Budapest, IV., Koronaher-
czeg-utca 11. sz. és VIII.,
Kerepesi-út 9.
Férfi ingek, Jäger-árak,
valás és sport-czikkék dús
választékban kaphatók.
Kesttyük és nyakkendők.

**IDEAL-
HAJFESTŐ**
1 ÜVEG 2 KOR. 40 FILL.
RUZSITS ISTVÁN
GYÓGYSZERÉSZ ARAD.
Teljesen ártalmatlan a
haj legszébb fekete színt
nyer egyszerű használat
után, mely három hónap
tart, le nem mosható s
nem piszkít.

Hölgyek és urak!
Rövid idő alatt látnak ered-
ményt, ha a 8743
soványság
ellen irt fűzetet hozatják. me-
lyet ingyen küld: E. G. Grö-
ger & Co. Leipzig-Gohlis, chem.
pharm. präp. készít és szállít.

Emmerling-féle szab.
VIHARÁGYU
a legjobb és egyedül, mely
veszélytelen és melynél a
sikeres védekezés bizonyít-
ványokkal van bebizonyítva
Több kiállítás aranyér-
met és díszlevelet nyert.
Megrendelhető Emmer-
ling Adolf tűzijáték és
lampion-gyárosnál, Buda-
pest, Gróf Károlyi-utca 26.
8741

MARGIT-CRÈME,
mely vegyítve és teljesen ártalmatlan. Ezen világírú ar-
zenes pár nap alatt elválik a szőrtől, megfolytat, pattanást, bór-
akát (Mitesser) és minden más bőrbajt. Kismint a ráncok-
nak, redőknek, himlőhelyeknek és az arczot fehéríti, simrá és
űdítővé varázsolja. Sem higanyt, sem ólmot, sem más ártalmas
anyagot nem tartalmaz. Ara nagy tégely 2 kor., kis tégely
1 kor., Margit hólgyor 1 kor. 20 fill., Margit
szappan 70 fill., Margit fogpép (Zahnpaste) 1 kor.,
Margit arczvíz 1 kor. Postán utatvételre vagy a pénz
elvezet beküldése után küldi a készítő: 8706
FÖLDES KELEMEN gyógyszer. Arad.
Kapható minden gyógyszerárban.
Főraktár Budapest: Török József
és Dr. Eger Leó & Nádor gyógyszer.
Legjobb
szépítő-
szor.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban
Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

Nehézség.

A ki eskorban, göröckben és
más idegbajokban szenved, kér-
jen cselelő szőlő fűzetet. Küldi
ingyen és bérmentve a Schwa-
nen-Apotheke Frankfurt a.M.
8849

**Látképes
levelezőlapokat**
addig ne vásároljon, míg nagy
raktáramat meg nem tekintette
500,000 drb
állandóan raktáron.
100 drbonként 1 frtől 3 frtig.
Nagyban és kicsinyben. Ügy-
nokok és házalóknak dús
jóvödelmi forrás.

KLEIN VILMOS
kiadóhatala és papírkészítő,
Budapest, Kerepesi-út 73.
Címre ügyelni.

Debreczen szállóval szemben.
Vidéki megrendelések után-
vétel pontosan eszközöltnék.

**CRÈME
DE FANCON**
a 3 szív véd-
jeggyel.
Rögtön finomító és
szépítő arckrém. Leg
jobb a világon!
Ártalmatlan!
Zsirtalan!
Kis tégely 1 K. Nagy tégely 2 K.
Főraktár:
JUBITS-GYÓGYSZERÁR
Budapest, Károlyi-út 73.
Vidékre 10 fillér
többet bekü-
ldése után
frankó
8680

A cs. és kir. szabad. pneumatikus
KELETI-féle gummi sörvölő
rugó nélkül, automatikusan mo-
gatható polótával, minden sérv-
ben szenvedőnek kiválóan meg-
könnyebítést hoz! Az árak igen
jutányosak. Kicsérlelés meg van en-
golv. Illusztrált árjegyzékek mindenemű párizsi gummi-külön-
legességekről is, a legnagyobb diszkrétan mellett küldi azt a gyár:
KELETI J. Budapest, IV., Koronaherczeg-u. 17.

CSÁSZÁRFÜRDŐ.
BUDAPESTEN. 8696
Füzdő — a nagyszerű uszodák is — kizárólag kénés hő- és lan-
gyos ásványvizekkel vannak táplálva, melyeknek természetes hő-
mérséke 27° C. és 65° C. közti váltakozik.
Gőzfürdője a maga nemében páratlan. Iszapfürdőt,
teljes átalakítás következtében, a legmodernebb iszapfürdők.

A Franklin-Társulat kiadásában megjelent:
Vasút mentén.
A magyar királyi államvasutak,
továbbá a győr-sopron-ebenfurti és eper-
jes-bártfai vasut állomásai mentén fekvő
városok, helységek és azok leírása.

Irt
Ocskói Ocskay Gusztáv.
Ára vászonkötésben 2 kor.

Magyar királyi államvasutak.

Hirdetmény.
A magy. kir. államvasutak zágábi üzletvezetősége
nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a zágábi
állomáson létesítendő viztorony-épületek munkálataira.
A tervek, a költségvetés, a szerződési tervezet, az aján-
lati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák
végrehajtásához kötött feltételek zágárból az üzletveze-
tőség pályafentartási osztályában és a zágábi osztály
mérnökségénél a hivatalos órák alatt megtekinthetők.
A nyomtatványok ugyanott egy koronáért meg is szerez-
hetők. Az ajánlatokat legkésőbb 1900 évi július hó 7-én
déli 12 óráig kell benyújtani alulírott üzletvezetőség I-
osztályánál (Ferencz József-ter 19. sz. I-^o sz. emelet). Az
ajánlatokat egy koronás, az ajánlat mellékleteit ívenként
30 filléres bélyeggel ellátva, lepecsételve és a következő
felirattal kell benyújtani: „Ajánlat a zágábi állomáson
létesítendő viztorony-épületek munkáinak előállítására.”
Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figye-
lembe vételre. Az ajánlat benyújtását megelőző napon,
vagyis 1900 évi július hó 6-án déli 12 óráig 750 azaz
hét száz ötven korona bántpénzt kell a magy. kir.
államvasutak zágábi üzletvezetőségének gyűjtőpénz-
táránaál akár készpénzben, akár állami letételekre alkalm-
mas értékpapirokban letenni. A bántpénzről szóló leté-
jegyz az ajánlatához nem csatolandó. — Az értékpapirok
a legutóbbi jegyzett árfolyam szerint számíttatnak, de
névértékben felül számításba nem vétetnek. Csak ideje-
korán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tár-
gyalás alapjául. Posta útján beküldött ajánlatok és bánt-
pénzek térti vevényre adandók fel.
Zágárból, 1900 június havában.

Az üzletvezetőség.
Dr. Lengyel
nyirfabalzsam
kir. szab. Svédhona.
Már magában véve azon növényi nedv
a mely a nyirfából kifolyik, ha annak törzset
megfúrjuk, emberemlékezet óta mint a leg-
kínálóbb szőpítőszor volt ismeretes, ha
azonban ezen nedv a feltaláló utasításai
szerint balzsammá alakították át, csak akkor
nyer igazán esodólos hasznt. Ha este megkenjük vele az arczot
vagy más bőrrészeket, már másnap csaknem észrevehetően pikkelyek
válnak le a bőrről, a mely ezáltal fehéred és gyöngyösdé válik.
Ezen balzsam kisimítja az arczon a ráncokat és himlőhelyeket, ifjú
arczszínt, a bőrtnek fehérséget, gyöngyösdéget és üdéséget kölcsönöz;
a legrovidebb idő alatt eltávolítja a szőpöt, májfoltot és anyajegye-
ket, orvosságot, bőrbaját s a bőr minden más egyéb tisztálaltasá-
gát. Ara egy korsónak használni utasítással 3 korona. Kapható
minden jobb gyógyszerárban.
A nyirfabalzsam által puhává lett bőr konzerválásra ajánlatos ezzel
egyidejűleg a **dr. Lengyel-féle** 8670
Opo-crèmet használni. Egy tégely 1 kor. 20 fill.
A **dr. Lengyel-féle Benzoe-szappan**
a legalkalmasabb higiénikus szappan, mely a bőrtényhév és fehérré
teszi és hivatva van a balzsam jó hatását fokozni. Egy darab ára
1 korona 20 fillér. Főraktár Magyarország részére **Török Jó-
zsef gyógyszerár**, Budapest VI. ker., Király-utca 12. és
Andrássy-út 20. szám.

27. SZÁM. 1900.

BUDAPEST, JULIUS 8.

47. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkronikával) együtt
egész évre 24 korona
fél évre 12
Csopán a
VASÁRNAPI UJSÁG
egész évre 16 korona
fél évre 8
A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkronikával)
egész évre 10 korona
fél évre 5
Külföldi előfizetésekre a postai
meghatalmazott vitélőj is csatolandó.

A KÖVETSÉGEK UTOZÁJA PEKINGBEN.

AZ EURÓPAIAK KHINÁBAN.

Irt Cholnoky Jenő.

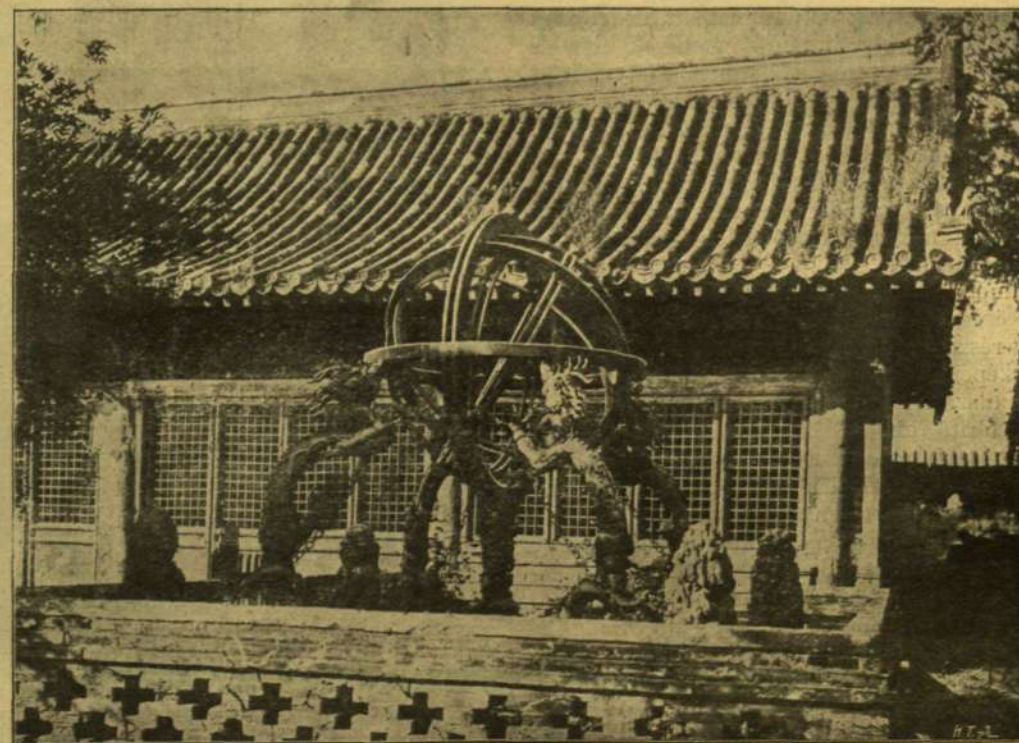
A KRISZTUS ELŐTTI és utáni első században
érkeztek az első hírek Európába olyan
népről, a mely igen finom kelmét, sely-
met tud készíteni. Ptolemaeus térképén már
országuk is meg van jelölve *Serica* név alatt,
míg a khinaikat *Seres* (selyem szállító) néven
emlegették. Egyéb fogalmuk nem volt az ókor
geografusainak erről a rengeteg birodalom-
ról, a mely akkor már fényes korszakokat
ért. Csak a XIII. században jöttek újabb és
bővebb hírek Európába a selyem országaról.
Ekkor, — 1245-ben — küldte ugyanis a pápa
Plan-Carpin ferencz-rendi szerzetest a rettegett
Dzsingisz-kánhoz békeajánlatokkal. *Plan-Car-
pin* eleget is tett küldetésének s övé az érdem,
hogy az első megbízható híreket hozta Közép-
Ázsia területeiről és Khináról. Utána hasonló
küldetésben járt *Rubruk*, a ki már jóval több
és világosabb megfigyelést tett, mint elődje.
De sokkal felülmuta ezeket a rendkívül kaland-
os életű, vállalkozó szellemű velencei *Marco
Polo*, a ki utazásainak terjedelmére nézve még
az arab *Ibn-Batutá* is túlhaladta. 1269-ben
utazott el *Nicolo Polo* bátyjával együtt mint
17 éves ifjú s Bagdadon keresztül a Pamir
hágóinak vették útjokat s egy még ma is keve-
sektől látott úton, a Tarim medence déli perem-
én át jutottak 2 1/2 év múlva a nagy Kublai
kán udvarába, a ki igen szívesen fogadta őket.
Utána ilyen nagyszabású és ilyen éles látással
megtett utazás egész a legújabb időkig nem
történt. Szórványosan kaptunk ugyan újabb
híreket Khináról, de igazán csak akkor kezdtek

ismereteink e csodálatos birodalomról roham-
lépésben fejlődni, a mikor a portugallok elő-
ször kötődtek ki Kantonban 1517-ben. Ekkor
kezdődött az a folytonos alkudozás, toladódás,
alkalmatlankodás, a mit az európaiak okoztak
Khinának.

Békésebb volt a missziók története.

Az 1540-ben alapított jezsuita-rendnek óriási

tere nyílt a térítő működésre a kelet-ázsiai par-
tokon, a hol épen abban az időben kezdtek a por-
tugallok a rengeteg birodalommal való kereske-
delmi érintkezést megszilárdítani. Xaveri Szt.
Ferencz először Japánban kezdett rendkívüli te-
vékenységet kifejezni, melyet utóbb Khinára is ki-
akart terjeszteni, de oda bejutnia nem sikerült.
Utána sokan tettek kísérletet, hogy Khinába jus-
sanak téríteni, de szintén sikertelenül. Végre
1579-ben Ruggiero jezsuita eljutott Makaoba, a
hol megtanulta a khinai nyelvet. Makao, Kanton
kikötője előtt egy félszigeten, ekkor már a por-
tugallok birtokában volt. A térítő innen Kan-
tonba sietett és sikerült is neki az első khi-
naikat megtéríteni. Utána jött a nagy tehetségű
Ricci, a kit a természet különösen megáldott
olyan tulajdonságokkal, a melyek alkalmasak
nemcsak a térítő, hanem az általa hirdetett
tanok megszeretetésére is. Csakhamar fényes
eredményeket ért el. Bár a portugallok durva
és műveletlen hajósnapéval sok bajuk és össze-
ütközésük támadt ekkor már a khinaiaknak, —
mégis olyan művelt és rokonszenves férfiú,
mint Ricci volt, képes volt barátságukat a leg-
nagyobb mértékben megnyerni. Különösen

A PEKINGI OBSERVATORIUMBÓL.

KHINAI KÉPEK.

Első os. és kir. osztrák-magyar kizárólag szab.
HOMLOKZAT-FESTÉK-GYÁR
Kronsteiner Károly Bécs, III., Hauptstrasse 120. (saját
házában).
Arany érmekkel kitüntetve.

Főhercegi és hercegi uradalmak, cs. és kir. katonai intéző-égek, vas-
utak, ipari-bánya, és gyári társulatok, építési vállalatok, építőmesterek, ug-
y-szintén gyári és ingatlan tulajdonosok szállítója. E homlokzat-festékek, melyek
mészen feloldhatók, száraz állapotban poralakban és 40 különböző mintá-
ban kilónként 16 krtól felfelé szállíttatnak, és a mi a festék szintisztaságát
illeti, azonos az olajfés ékkel. 8646
Mintakártya, ugy-szintén használati utasítás
kiváratra ingyen és bérmentve küldeték.

Franklin-Társulat nyomdája, (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.)